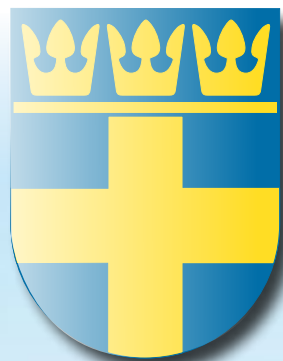


nr 2, 2021



FÖRSVAR UTBILDAREN



Tema Försvarsbeslutet



Från Svenska Försvarsutbildningsförbundet

ANSVARIG UTGIVARE:
Generalsekreterare, Bengt Sandström

CHEFREDAKTÖR:
Kristoffer Bäckström
Kristoffer.Backstrom@forsvarsutbildarna.se

REDAKTÖR:
Tommy Jeppsson

REDAKTIONSEKRETERARE:
Anna Karlsson

OMSLAGSBILD:
Det nya totalförsvarsbeslutet innebär en förstärkning av såväl militärt som civilt försvar. Foto: Försvarsmakten (Hampus Hagstedt, Antonia Sehlstedt, Joel Thungren, Jonas Helmersson) och Jörgen Fagerström (Bilderna är ett montage)

ADRESS:
Karlavägen 65, Stockholm

POSTADRESS:
Box 5034, 102 41 Stockholm

TELEFON:
08-587 742 00

E-POST:
forsvarsutbildaren@forsvarsutbildarna.se

HEMSIDA:
www.forsvarsutbildarna.se

GRAFISK DESIGN:
www.ClearDesign.se

TRYCK:
Tryckerigruppen AB

ADRESSÄNDRINGAR:
adressandring@forsvarsutbildarna.se

Manusstopp för Försvarsutbildaren nr 3/21
är den 26 april 2021.

Upplaga 25 000 ex/utgivning, 5 nr under 2021.

ÖKAD JÄMSTÄLLDHET FÖR ETT STARKARE FÖRSVARSUBILDARNA



FÖRSVARSUBILDARNA STÅR PÅ tröskeln till ett av årets viktigaste möten – Riksstämman. Genomförandet blir den 29 maj. För första gången i Försvarsutbildarnas historia kommer den att genomföras som en dubbel-stämman eftersom 2020 års stämman flyttades fram till i år som en konsekvens av pandemin. Men det är inte bara till omfattning som den blir annorlunda utan också till genomförandeform eftersom stämman kommer att ske på distans över digitaliserade mötesverktyg.

På Riksstämman, som är Försvarsutbildarnas högsta beslutande organ, kommer bland annat vår förbundsledning och en ny Överstyrelse att väljas, budget för egna medel att fastställas samt inlämnade förslag från enskilda medlemmar, via förenings-

och förbundsstyrelser, att debatteras och beslutas. Allt det här ger nya och viktiga ingångsvärden för fortsatt organisations- och verksamhetsutveckling av Försvarsutbildarna. I en föränderlig och svårbestämbar omvärld behöver Försvarsutbildarna både vilja och förmåga att utvecklas efter totalförsvarets över tid förändrade behov och för fortsatt medlemsnytta. Betydelsen av vår demokratiska ordning, med 39 ingående regionala – och rikstäckande förbund, kan i de här sammanhangen aldrig överskattas.

Nytt för i år är att stämman även kommer att direktsändas för intresserade medlemmar utöver deltagarna i stämman, vilket jag hoppas ytterligare kommer att bidra till en breddad kunskap om såväl Försvarsutbildarna, vår utveckling som frivillig försvarsorganisation som för själva Riksstämman.

Erfarenheter och forskning från näringsliv och i samhälle är entydigt; en jämställd organisation når längre och lyckas bättre. Försvarsutbildarna hade i sitt samlade kursutbud under förra året över 40% kvinnor. För Military Weekend (MW) och för den grundläggande soldatutbildningen för blivande specialister och instruktörer (GU-F) rådde jämvikt 50/50 likt fallet för flera av våra kurser som genomförts på uppdrag av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB. Men vi ska inte nöja oss med goda värden i kursstatistiken – vi behöver också ta ytterligare steg mot ett mer jämlikt Försvarsutbildarna i andelen funktionärer. För att nå dit via valberedningar och årsstämmor behöver vi gemensamt verka för att fler kvinnor uppmuntras till att ikläda sig ledande funktionärsroller och att våra instruktörsteam och kursledningar öppnas upp för än fler kvinnor. Ytterst behöver vår demokratiska styrordning aktiva och jämställda förenings- och förbundsstyrelser för att bäst utverka och utgöra det naturliga valet för stödet till samhället i kris och krig.

Under förra året genomförde Försvarsutbildarna, som ett pilotprojekt, utbildning av informatörer ur förbunden för att kunna introducera nya medlemmar. I år kommer fem sådana informatörsutbildningar att genomföras av oss för samtliga frivilliga försvarsorganisationer. Genom att erbjuda nya medlemmar en mer enhetlig introduktion om vad vi som frivillig försvarsorganisation representerar, vad ett medlemskap erbjuder och kunskap om svenskt totalförsvar ges möjligheter till fördjupade engagemang till nytta för frivilligheten, totalförsvaret, samhällets robusthet och motståndskraft och för den enskilde medlemmens personliga utveckling.

BENGT SANDSTRÖM, generalsekreterare

NÄTBASERADE FÖRELÄSNINGAR

MED ANLEDNING AV den pågående smittan tog Försvarsutbildarna nyligen initiativet att under Bertil Garplands ledning genomföra ett antal nätbaserade föreläsningar med den gemensamma nämnaren försvarsinformation.

Under januari-februari genomfördes en provomgång om sju föreläsningar, vilka avhandlade ämnen

som t ex Krisberedskap, Värdegrund och Försvarsbeslutet. Fler än 800 deltog och mottagandet blev mycket gott.

– Nätbaserade föreläsningar är ett effektivt sätt att nå många. Enkelt för den enskilde, enkelt för Försvarsutbildarna. Men framförallt, som talare upplever jag att föreläsningen tas emot väl av den som lyssnar,

säger Lars Holmqvist, en av föredragshållarna.

Därför blev det naturligt att fatta beslut om en fortsättning under våren. Åtta nya föredragstillfällen genomförs fram till midsommar, med ett antal nya ämnen.

Formatet är enkelt. Man använder Microsoft Teams, torsdagskvällar under max en timme (20.00-21.00). De nätbaserade föreläsningarna har fungerat så pass bra att de mycket väl kan fortsätta även efter smittan.

TEXT: TOMMY
JEPPSSON



Nätbaserade föreläsningar är ett tids- och kostnadseffektivt sätt att förmedla kunskap.
Foto: 89stocker / Shutterstock

FÖRSVARsutbildarna GÖTEBORG RENOVERAR

FÖRSVARsutbildarna GÖTEBORG hyr en förbundslokal inom kasernområdet på Kvibergsområdet. Lokalen används av Göteborgsförbundet, Göteborgs Luftvärnsförening, Rosig (Reservofficerarna i Göteborg) och av Lars-Gunnar Olsson som är regional utbildningsledare i västra Sverige.

Med ideella krafter renoverar vi nu lokalen. På stegen står styrelsens vice ordförande Sven Sandström. Syftet är bl a att skapa en ändamålsenlig lektionsyta för 25 personer. Vidare skapa utrymme för att kunna erbjuda hemvist åt flera frivilliga försvarsorganisationer, om dessa blir tvungna att flytta ut från Kärningberget när det nya amfibieregementet ska etableras.

TEXT: BERTIL
GARPLAND

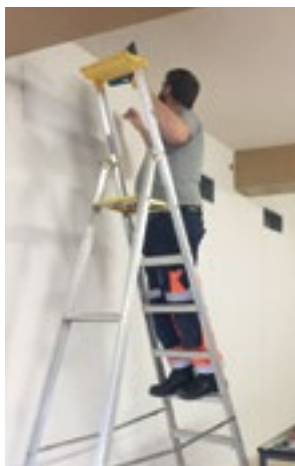


Foto: Mikael Date

NYA UTBILDNINGSLEDARE FÖR REGION MITT

PER SPJUT TILLTRÄDER den 1 april som regional utbildningsledare Mitt. Per efterträder Claes Alsteryd som den 31 mars går i pension.

Per Spjut är sedan åtta år utbildningsledare sjukvård och företrädare för instruktörsfrågor inom Försvarsutbildarna. Bildandet av Försvarsutbildarnas senaste rikstäckande förbund, Svenska sjukvårdsförbundet, har inneburit att behovet av en utbildningsledare sjukvård inte längre finns kvar då förbundet har fått ansvaret för de militära sjukvårdsutbildningarna. Pers kunskaper inom sjukvårdstjänst finns fortfarande kvar även om han blir regional utbildningsledare.

TEXT: KRISTOFFER
BÄCKSTRÖM



Foto: Per Lunge

NOTERATI!

SKARABORG LIGGER I STARTGROPARNA

SKARABORGSFÖRBUNDET HAR INTE genomfört någon verksamhet sedan november 2020. Av uppdragen för 2020 kunde samtliga utom en Military Weekend och Militär Insatschef genomföras. Förbundets uppdrag utgjordes av två Military Weekend, två kombattantutbildningar, Ungdom – tema armé, och Militär Insats-

chef. I tillägg fanns också en option på kombattantutbildning för hemvärnsmusiker. De verksamheter som kunde genomföras var tidsmässigt placerade under perioden september-oktober. En stor del av planerade medlemsaktiviteter fick också ställas till följd av pandemin. Det som genomfördes var soldatprov, repetitionskurs sjukvård, Defibrillator – Hjärt Lungräddning

(D-HLR) och skytte med civil pistol. Inte heller all totalförsvarsinformation eller För din säkerhet! kunde genomföras. Ungdomsverksamheten kunde bara delvis bedrivas och främst under sensommar – tidig höst.

Förbundet har hög ambition för 2021. En del planerade aktiviteter har redan fått skjutas framåt till följd av verksamhetsstoppet under första kvartalet. Flertalet uppdragsutbildningar är planerade till andra halvåret såsom Military Weekend, Ungdom – tema armé, kombattantutbildning m m. Ungdomsverksamheten ligger också i startgroparna efter första april, förutsatt att pandemin inte lägger hinder i vägen. Förbundet har kontakt med kurschefer och kursansvariga för medlemsaktiviteter för att med kort varsel kunna starta verksamheten. Om allt går i lås är det även meningen att ett Försvarsforum ska genomföras.

Verksamhetsplan är färdigställd och har tillställts medlemmarna.

– Om bara pandemin släpper greppet, så är vi i startgroparna för att genomföra såväl uppdrag som medlemsaktiviteter och totalförsvarsinformation och samverkan med berörda myndigheter och tilltänkta kurschefer är påbörjad, säger utbildningsledaren Fredrik Holmkvist.

TEXT OCH FOTO: HANS INGBERT



DET HANDLAR OM SVERIGES SÄKERHET

MEDVETENHETEN OM ATT vårt land dagligen utsätts för säkerhetshot av vitt skilda slag är något vi Försvarsutbildare bör ha, inte bara kännedom om, men också en grundläggande kunskap om. Den Militära Under rättelse- och Säkerhetstjänsten (MUST) och Säkerhetspolisen (SÄPO) har presenterat två rapporter som rekommenderas till läsning, eftersom dessa ger en mycket bra överblick över det aktuella säkerhetsläget utifrån brett anlagda perspektiv.

MUST:s rapport från 2020 innehåller dels en översikt över den verksamhet som genomfördes under fjolåret, dels ger sin syn på omvärldsutvecklingen och de säkerhetshot som riktas mot vårt land.

SÄPO:s rapport är från 2019 och någon ny har inte utkommit i anslutning till Försvarsutbildarens pressläggning. Rapporten pekar på hur vår sårbarhet ökar som en följd av globaliseringen och digitaliseringen. Här tas även upp spioneriet mot Sverige, cybersäkerhet, personskydd m m.

Ladda ner rapporten här:

- SÄPO:s rapport 2019 – www.sakerhetspolisen.se/publikationer.html
- MUST:s rapport 2020 – www.forsvarsmakten.se/siteassets/4-om-myndigheten/dokumentfiler/rapporter/must-arsoversikt-2020.pdf

TEXT: TOMMY JEPPSSON



FÖRSVARSBESLUTET – GRUNDEN FÖR DET SVENSKA TOTALFÖRSVARET

Försvarsbeslutet har tagits av riksdagen och fattades 15 december 2020. Det började gälla vid nyår och innebär förändringar för såväl det militära som det civila försvaret.

FÖRSVARSBESLUTET HAR PRATAT med några befattningshavare som berörs av beslutet och frågat på vilket sätt deras verksamhet påverkas.

Tongångarna varierar men är i huvudsak positiva.

NY SVENSK KRIGSORGANISATION

Försvarsbeslutet innebär startskottet för en ny svensk krigsorganisation.

Det innebär en omorganisation som ska vara färdig 2030. Den omfattar samtliga vapenslag och innefattar även ett fördjupat samarbete mellan militära och civila myndigheter. Det krävs förstärkt utökade resurser, inte minst vad gäller ekonomi, personal och materiel, något som Sveriges försvarsminister Peter Hultqvist är säker på att ha åstadkommit genom "den största satsningen sedan 50-talet".

De ekonomiska förutsättningarna gäller fram till nästa försvarsbeslut 2025 och innebär en ökning med nära 29 miljarder kronor till 89 miljarder kronor år 2025.

Försvarsbeslutet innebär att en ny krigsorganisation ska vara på plats 2030 med 90 000 befattningar. Antalet värnpliktiga ska utökas till 8 000 per år under perioden fram till 2025. Armén kommer att förstärkas både avseende materiel och förband. Flygvapnet och marinen kommer att moderniseras och uppgraderas. Ett nytt svenskt totalförsvaret innebär också ett utökat samarbete med civila myndigheter och en ökad satsning på de frivilliga försvarsorganisationerna.

GEORGIEN OCH UKRAINA OROAR

Satsningen på totalförsvaret förklarar försvarsminister Peter Hultqvist med det försämrade säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde och i Europa.

– Ett väpnat angrepp mot Sverige kan inte längre uteslutas. Det kan heller inte uteslutas att militära maktmedel eller hot om sådana kan komma att användas mot Sverige. Sverige blir

oundvikligen påverkat om en säkerhetspolitisk kris eller väpnad konflikt uppstår i Sveriges närområde, säger försvarsministern och fortsätter:

– Den ryska aggressionen i Georgien och Ukraina visar att Ryssland bryter mot den europeiska säkerhetsordningen och att Ryssland är berett att använda militära medel för att nå politiska mål. Totalförsvaret behöver därför stärkas. Den mycket omfattande satsningen som nu görs på svensk militär förmåga är en signal till svenska folket och till vårt närområde om att vi tar den säkerhetspolitiska situationen på stort allvar.



Försvarsminister Peter Hultqvist.
Foto: Kristian Pohl / Regeringskansliet

Korvett av Visbyklass och minröjningsfartyg HMS Koster. Foto: Hampus Hagstedt / Försvarsmakten



Det finns de som hävdar att obefogad russofobi får styra svensk försvarspolitik och att sannolikheten för en militär aggression mot Sverige är närmast obefintlig. Vilken angripare ska vi egentligen rusta oss mot? Peter Hultqvist svarar,

– Ett militärt angrepp mot Sverige kan inte uteslutas. Vi kan konstatera att det som hänt i Georgien har hänt. Det som hänt i Ukraina och på Krim har också hänt.

Frågan om medlemskap i NATO har kommit upp till ytan i och med att en riksdagsmajoritet har velat driva igenom ett uttalande i riksdagen om behovet av en så kallad "Nato-option". Försvarsministern kontrar med att konstatera att det är regeringen som formulerar Sveriges säkerhetspolitiska linje, inte riksdagen.

Hotbilden är inte bara militär. Försvarsministern nämner också klimatförändringarna med hot om extrema vädersituationer, risken för pandemier med allvarligt smittsamma sjukdomar, hotet från terrorismen och den organiserade brottsligheten. Det starka beroendet av tekniska system i samhället skapar ytterligare sårbarheter. Det globala säkerhetsläget är kraftigt försämrat och det påverkar Sverige och Europa med allt fler komplexa hot mot vår säkerhet och självständighet som vi måste ha beredskap för. Försvarsministern pekar på några specifika brister i Sverige:

– Samhället saknar flera av de resurser, förmågor och strukturer som kommer att krävas för att hantera krigsfara och krig.

– Regeringen vill därför att Sveriges förmåga att hantera höjd beredskap och ytterst krig ska stärkas på bred front. En viktig del i det arbetet är att stärka det civila försvaret. I budgetpropositionen för 2021 föreslog regeringen att civilt försvar sammanlagt förstärks med 4,2 miljarder kronor 2025. Detta är den största satsningen i modern tid, avslutar Peter Hultqvist.

STARKARE, UTHÅLLIGARE OCH VASSARE

Överbefälhavaren, general Micael Bydén noterar en rejäl satsning på det militära försvaret vilket han också bedömer som nödvändigt med hänsyn till omvärldsutvecklingen.

– Nu kan vi fortsätta bygget av en starkare, vassare och mer uthållig organisation. Arbetet med att omsätta försvarsbeslutet till militär förmåga och operativ effekt är redan påbörjat. Vi ska dessutom, varje dag, leverera insatser och genomföra de operationer som krävs, såväl nationellt som internationellt, säger Micael Bydén.

– Vi följer allmänhetens grad av förtroende över tid och kan då konstatera att det ökar stadigt för vår organisation och vår förmåga att lösa våra uppgifter. Det förtroendet är helt avgörande för oss och det signalerar även en generellt stigande försvarsvilja, menar ÖB och framhåller att den positiva utvecklingen inte kunnat ske utan engagemanget från medarbetare och frivilliga.

Även om totalförsvaret ska växa, ser ÖB ingen konkurrens mellan de militära och de civila delarna.

– Den viktigaste resursen i ett totalförsvar är självfallet personalen och den kompetens som var och en bidrar med. Behovet av kompetenta medarbetare och frivilliga finns inom hela totalförsvaret. Vi kan konstatera att det militära försvaret är beroende av stöd från det civila samhället men också att samhällsviktiga

funktioner fungerar för medborgarna även i höjd beredskap. Vi ska inte göra misstaget att se det militära och civila försvaret som konkurrerande delar utan som ömsesidigt förstärkande, säger överbefälhavaren.

Den som läser Försvarsmaktens sammandrag av försvarsbeslutet kan se formuleringar som "ska växa", "på sikt", "påbörjas" och "förberedelser för". Att det skulle innebära att det svenska försvaret har hamnat på efterkälken avfärdas av överbefälhavaren:

– Vi sitter inte stilla. Arbetet med att nå de målsättningar som riksdag och regering beslutat till 2025 har redan inletts. Vissa initiativ togs redan under hösten 2020 för att skapa de rätta förutsättningarna. Ytterligare åtgärder vidtas nu när beslutet är på plats och planeringen för de kommande åren är under slutförande, säger han.

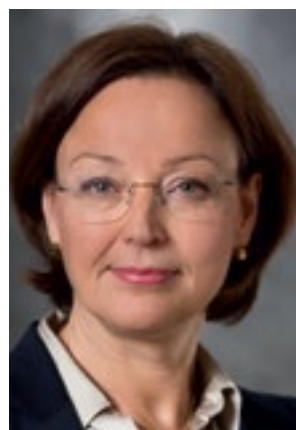
De frivilliga försvarsorganisationerna är, även i framtiden, av stor betydelse.

– Min förväntning nu är att de befattningar i krigsförbanden som frivilligorganisationerna svarar för fullt ut bemannas med rätt utbildning och rätta förutsättningar för att vara en naturlig del av förbanden. Jag är stolt över den verksamhet som den frivilliga personalen genomför för Försvarsmakten och det stöd som ges till samhället – till exempel vid skogsbränder och i den pågående pandemin. Jag hoppas att ni alla känner samma stolthet och ser betydelsen av just din insats för att vi tillsammans ska bli ett än starkare försvar, avslutar överbefälhavaren.



Överbefälhavaren Micael Bydén.
Foto: Jimmy Croona / Försvarsmakten

SAMARBETE ÄR LÖSNINGEN



Tillförordnad generaldirektör MSB,
Camilla Asp. Foto: Arkiv / MSB

I likhet med ÖB, ser tillförordnade generaldirektören för Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap, MSB, Camilla Asp ingen motsättning mellan det militära och det civila försvaret.

– Man måste se till helheten för att få en utveckling av totalförsvaret i balans; en sammanhängande planering där militärt försvar och civilt försvar utvecklas parallellt,

ömsesidigt stödjande och på ett sätt som även stärker beredskapen för händelser i fred. Vi fortsätter utveckla motståndskraft i samhället, så att vi klarar tre månader av allvarliga samhällsstörningar. Om vi fortsätter på den inslagna vägen med en sammanhängande total-



Försvarsmakten ska kunna ge stöd till övriga säkerhetsskapande aktörer, t ex polisen. Foto: Svante Rinalder / Försvarsmakten

försvarsplanering ser Camilla Asp ingen konflikt mellan civilt och militärt försvar.

– Totalförsvarsplanering är komplex och omfattande. Därför är det viktigt med uthållighet och att alla berörda parter vet vad de ska göra i sin egen organisation för att vi ska nå målet, säger Camilla Asp.

Hon understryker att uppdraget är ett lagarbete som bara kan lösas tillsammans med andra berörda myndigheter och aktörer. Det krävs samverkan med näringslivet och civilsamhället, säger Camilla Asp och betonar särskilt samarbetet med de frivilliga försvarsorganisationerna.

Camilla Asp har stora förväntningar på de frivilliga försvarsorganisationerna. I totalförsvarsbeslutet för perioden 2021-2025 ingår en satsning på de frivilliga försvarsorganisationerna. Regeringen ökar finansieringen till organisationernas uppgifter inom civilt försvar med 30 miljoner kronor per år 2021-2023 och med 40 miljoner kronor per år 2024 och 2025. MSB har tillsammans med frivilligorganisationerna också satsat på en kampanj för att öka medvetenheten hos kommuner, regioner, myndigheter och samhällsviktiga aktörer om vikten av att ha med frivilligorganisationer i planeringsprocessen, upprätta avtal, ha med dem i övningar o s v. Det är en unik resurs och varje kris eller större händelse visar att övade frivilliga är en nödvändig del av personalförsörjningen. Som exempel nämner hon kommande förändringar på områden där de frivilliga försvarsorganisationerna kan spela en viktig roll, som till exempel inom hälso- och sjukvårdens beredskap och befolkningsskyddet. MSB arbetar tillsammans med organisationerna för att stärka dem och öka den operativa effekten.

ARMÉN

Armén har en omfattande uppgift framför sig. Det räcker inte med en påse pengar för att åstadkomma ”mera pang för pengarna”.

Armén ska förstärkas med en tredje brigad i Skåne och en reducerad brigad i Stockholmsområdet. Den militära förmågan på Gotland ska stärkas med en förstärkt mekaniserad bataljon. Fem lokalförsvarsbataljoner ska inrättas, varav en på Gotland. Artilleriet kommer att utökas från 24 till 72 fälthaubitsar i sex artilleribataljoner och stridsfordon och stridsvagnar ska uppgraderas.

Att arméchefen, generalmajor Karl Engelbrektson är nöjd går knappast att ta miste på då han utstrålar både energi och ödmjukhet. Han konstaterar att armén, i och med försvarsbeslutet, ses som viktig vare sig det gäller operationer här och nu, folkförankring eller uthålligt försvar av territoriet vid ett väpnat angrepp. Arméns krigsavhållande roll har fått sin del i ett balanserat försvarsbeslut anser arméchefen och fortsätter:

– Arméns struktur kommer att utvecklas och utökas under 2020-talet såväl i antalet krigsförband som med nya regementen. Antalet krigsförband kommer att mer än fördubblas men vi måste komma ihåg att trots detta så är armén fortfarande liten givet ett land av Sveriges storlek.



Arméchefen generalmajor Karl Engelbrektson. Foto: Joel Thungren / Försvarsmakten

– Tillväxten av grund- och krigsorganisationen kommer att innebära utmaningar men de är till övervägande del av positiv karaktär. Det är en ynnest för oss arméofficerare att få vara med om detta. Tillväxten består både av materielanskaffning och en utökning av den personella numerären. Här måste vi nyttja den återinförda värnplikts fulla potential och, förutom att erbjuda bra utbildning, se över hur vi kan nyttja värnpliktig personal i chefsbefattningar, beredskap och operationer. Finland har intressanta lösningar som mycket väl skulle kunna användas i den svenska armén, menar arméchefen och påpekar att arméns utveckling inte får stanna vid detta utan att vi måste se längre än så.

– Vi måste ha nästnasta armé som målbild när vi tillsammans bygger regementen och krigsförband under 2020-talet, framhåller arméchefen och betonar att armén på 2030-talet dels behöver växa ytterligare, dels omsätta ålderstigen materiel. Förmågan att slåss i gemensamma operationer är en utmaning för alla försvarsgrenar och den förmågan måste öka. Då är det viktigt att tidigt inleda studier och försök med nästa markstridsplattform, det vill säga det som kommer efter Stridsvagn 122 och Stridsfordon 90.

Arméchefen pekar på vikten av att snabba upp de processer som är avgörande för arméns tillväxt. Särskilt betonar han processerna för materielanskaffning och infrastruktur och avslutar:

– I armén har vi en rad positiva utmaningar att ta tag i under det kommande decenniet. Försvarsbeslutet innebär en satsning på oss. Det förtroendet ska vi förvalta.

MARINEN

Långsiktighet är nyckelordet när marinchefen, konteramiral Ewa Skoog Haslum beskriver förutsättningarna för att bygga en robust operativ marin med det utgångsläge vi har idag.

Marinchefen konstaterar att havet är en naturlig del av Sverige och att vi är beroende av vårt sjöterritorium. Med en av Europas längsta kustlinjer har vårt närområde alltid varit en självklar plats för olika aktörer genom handel, sjöfart och säkerhet. Marinen består av förband som verkar hela vägen från det öppna havet in till hamnområdet.

Ny materiel kommer att tillföras marinen de närmaste tio åren. Två viktiga

kontrakt, direkt kopplade till försvarsbeslutet, undertecknades mellan Försvarets materielverk, FMV och SAAB så sent som den 25 januari. Kontrakten är starten på moderniseringen av våra fem korvetter av Visbyklass, som innebär en uppgradering av samtliga system och att luftvärnsrobotar tillförs. Dessutom påbörjas processen för utvecklingen av nästa generations ytstridsfartyg.

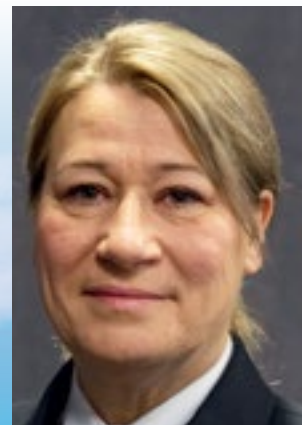
Två ubåtar ska halvtidsmodifieras, HMS Gotland är färdig medan HMS Uppland snart är klar för leverans. Modifieringarna handlar bland annat om ett nytt skeppsövervakningssystem, nytt strids- och elldledningssystem, dykarsluss och modernare Stirlingmotorer.

Redan nu utvecklas nästa generations ubåtar med projektbeteckningen A26. De kommer att döpas till HMS Blekinge och HMS Skåne.

Försvarsbeslutet skapar inte bara utrymme för ny materiel. Vissa förband, skolor och centra som tidigare lagts ner kommer att öppna igen. För marinens del innebär det till exempel att Älvsborgs amfibieregemente, AMF4, kommer att återetableras inom en snar framtid. Utöver det ska Marinbasen etablera ett sjörörlogistikkoncept.

Marinchefen är klar över vad som kommer att krävas i framtiden:

– För att skapa robusthet krävs det att tänka nytt, bland annat genom att skapa ett personalförsörjningssystem som hänger ihop, för såväl tidvis och kontinuerligt anställda, civil som militär, från värnpliktsystemet till vidareutbildningar för yrkesofficerare. Vi står inför ett paradigmskifte. Ingen som jobbar i Försvarsmakten idag har varit med om att växa och det kommer att innebära nya utmaningar. Samtidigt måste vi planera för hur vi ska bygga en stark och hållbar marin efter 2030. Då krävs långsiktiga beslut för att bygga en robust operativ marin, avslutar marinchefen.



Marinchefen konteramiral Ewa Skoog Haslum. Foto: Magnus Lindstedt / Försvarsmakten



HMS Gotland. Foto: Glen Petterson / SAAB

FLYGVAPNET

Flygvapenchefen, generalmajor Carl-Johan Edström, ser positivt på möjligheten att bygga ett robust och taktiskt överlägset flygvapen.

– Vi befinner oss i en unik situation där hela Försvarsmakten ska växa.

Försvarsbeslutet innebär rejäla ekonomiska tillskott som också låter flygvapnet expandera i såväl förmåga som organisation de kommande tio åren, säger flygvapenchefen och berättar att man redan i slutet på detta år kommer att återetablera Upplands flygflottilj, F 16. Ur dagens Luftstridsskola, LSS, bildas F 16 och LSS ”ny” vilket signalerar viljan att förstärka luftförsvaret.

Luftförsvaret, det vill säga flygvapnet tillsammans med arméns luftvärnsförband ska kompletteras med nya luftvärnssystem, stridsflygsystem och sensorsystem och kommer, tillsammans med cyberförsvaret att utgöra en teknologisk spjutspets. Flygvapnet kommer också att få det taktiska ansvaret för rymddomänen.

Luftförsvaret kommer att stärkas ytterligare genom att redan fattade beslut om luftvärnsrobotsystem Patriot kompletteras med robotluftvärn till korvetterna av Visbyklass.

Stridsflygförmågan över tid kommer att säkras genom att Jas 39 Gripen C/D blir kvar bortom 2030 samtidigt som Jas 39 Gripen E införs.

Positivt är också att markmålsrobot med lång räckvidd ska anskaffas.

Flygvapenchefen framhåller också tillförsel av uppdragsutrustning och stärkt telekrigsförmåga.

Även krigsorganisationen kommer att förändras så att till exempel helikopterskvadronerna, transport- och specialflygdivisionerna bildar skvadroner och blir egna krigsförband.

Flygvapenchefen pekar även på skrivningen i försvarsbeslutet om att beslut bör fattas om omsättning av dagens fasta sensorer samt ersättare till den luftburna stridslednings- och luftbevakningsplattformen S100D/ASC 890.

Flygvapenchefen förefaller nöjd med de möjligheter försvarsbeslutet innebär för flygvapnet och sammanfattar:

– Vi kan nu öka takten på ersättningen av gammal och uttjänt flygbasmateriel samtidigt som vi inför helt nya förmågor och materielsystem, säger han.

HEMVÄRNET

Även rikshemvärnschefen, generalmajor Stefan Sandborg ser ljus på framtiden.

– Försvarsbeslutet innebär en positiv förstärkning av militärregionerna som helhet. De 40 hemvärnsbataljonerna tillförs materiel och förmågor, till exempel



Flygvapenchefen Generalmajor Carl-Johan Edström. Foto: Louise Levin / Försvarsmakten

mörkermateriel, sensorer och fordon vilket ytterligare stärker förbandens förmåga kopplat till huvuduppgifterna skydda, bevaka och ytövervaka. Beredskapskraven som ställs på hemvärnsförbanden är höga och innebär att förbanden, oavsett om det är grund- och höjd beredskap som råder, 6 timmar efter att hemvärnsberedskap beordrats ska ha initialförmåga och inom 24 timmar ha full förmåga att lösa sina uppgifter. Militärregionernas tillväxt genom värnpliktsutbildning och tillförsel av nya territoriella förband, till exempel lokalförsvars-, säkerhets- och ledningsförband är naturligtvis också en fördel, säger rikshemvärnschefen.

Arbetet med att omsätta försvarsbeslutet har redan börjat och rikshemvärnsstaben arbetar nu med planer för tillförsel m m. Fokus är att skapa ännu starkare militärregioner med ingående hemvärnsförband och mobiliserande territoriella förband.

Rikshemvärnschefen sammanfattar:

– För att vi ska lyckas krävs det uthållighet. Vi har en tioårsperiod av förmågeuppbyggande framför oss. Militärregionerna med ingående hemvärnsförband och territoriella förband är och kommer även i framtiden att vara en avgörande del i försvaret av Sverige.

PATRIK OKSANEN – ETT STEG FRAMÅT



Journalisten och försvarsdebattören Patrik Oksanen. Foto: Henrik Sundbom

Uthålligheten och långsiktigheten betonas också av journalisten och försvarsdebattören Patrik Oksanen som kommenterar försvarsbeslutet så här:

– Det är steg framåt i att återta förmåga, men från en låg nivå. Vi är långt från där vi borde vara och därför blir det avgörande att politiken orkar fortsätta arbetet och redan under innevarande försvarsperiod fatta nya beslut för återuppbyggnad och binda sig vid en längre horisont än vad

man orkade med före jul. För den civila sidan går det långsamt framåt med utredningar. Barbro Holmbergs utredning *Ansvar, ledning och samordning inom civilt försvar* presenterades den 1 mars. Sedan ska också fler utredningar tillsättas. Man kan också notera att de medel som är avsatta för den civila delen också är underdimensionerade, säger Patrik Oksanen och tillägger att vi



Rikshemvärnschefen Generalmajor Stefan Sandborg. Foto: Arkiv / Hemvärnet

ligger efter i förmågor för att hantera den pågående gråzonen, som cybersäkerhet, ledningsförmåga, motståndskraft mot påverkanskampanjer, kapacitet i kontraspionage och kontraterrorism med mera.

Oksanen kommenterar även försvarsminister Peter Hultqvists uttalande om "den största satsningen på Sveriges försvar sedan 50-talet".

– Det finns tre huvudstäder som betyder mer än andra. Det är Moskva, Helsingfors och Washington. Det är i dessa städer som svensk säkerhet avgörs och vår trovärdighet döms av. Moskva som potentiellt krigshot, Helsingfors som vår närmaste allierade och Washington vars stöd både Sverige och Finland skulle behöva i ett krisläge. I alla tre huvudstäder noterar man att glaset är mer halvtomt än halvfullt om vi pratar realiteter, hur mycket politiken än försöker kommunicera det historiska steget.

Oksanen förringar dock inte satsningen men säger att han känner sig lite som slaven på triumfvagnen som viskar "*Memento te mortalem esse*", "minns att du är dödlig". Satsningen borde ha kommit redan efter Krim 2014, fast allra helst efter

Georgienkriget 2008. Över 20 år av konsekventa nedskärningar och omstöpnig till insatser, tillsammans mot andra, mot en lågteknologisk motståndare har skapat större behov än vad politiken har haft förmåga att ta till sig.

Kommer Sverige att ha ett totalförsvar som är underdimensionerat i framtiden avseende såväl militärt som civilt försvar. Är "den största satsningen på Sveriges försvar sedan 50-talet", tillräcklig?

Patrik Oksanen svarar:

– Nej, den räcker inte. Vi har en lång och mödosam väg att vandra, och omvärlden väntar inte på svenska politiska och byråkratiska processer. Vi kan bara hoppas att en instabil värld inte blir oroligare.

TEXT: ROLF ARSENIUS



Sex stridsflygdivisioner ska organiseras.
Foto: Antonia Sehlstedt / Försvarsmakten

FÖRSVARSBESLUTET

Försvarsbeslutet innebär i korthet:

- Fler brigader
- Gotland förstärks
- Fler ubåtar och nya ytstridsfartyg
- Ytterligare en amfibiebataljon
- Hemvärnets materiel förbättras
- Fler värnpliktiga
- Förbättrad cyberförsvarsförmåga

Regementen och flottiljer som ska återetableras:

- Norrlands dragonregemente, K 4, i Arvidsjaur
- Älvsborgs amfibieregemente, Amf 4, i Göteborg
- Upplands flygflottilj, F 16, i Uppsala
- Bergslagens artilleriregemente, A 9, i Kristinehamn
- Dalregementet, I 13, i Falun
- Västernorrlands regemente, I 21, i Sollefteå med ett utbildningsdetachement i Östersund.



CRM SKAPAR ORDNING

Många har redan stött på den, kursledarnas, instruktörernas och adjutanternas hjälpre. CRM, förkortningen för Customer Relationship Management är ett verktyg som är tänkt att förenkla vår verksamhet. Och, inte minst, minska på högarna av papper på kansliet.

CRM gör vardagsarbetet enklare för oss Försvarsutbildare. Foto: Pixabay

RONNY SVENSSON, KURSADMINISTRATÖR i Norra Småland glädjer sig åt all tid som sparas för förbundets olika funktionärer genom CRM. Och det är ett förhållandevis enkelt system att lära sig, säger han.

– Eftersom CRM är uppdelat i modulerna utskick, kurser, ungdom och event blir det enkelt att hantera för oss användare. Vi kan skapa utskick till en riktad grupp, eller förening. Och vi kan snabbt få fram statistik över åldersgrupper och olika geografiska händelser. Alla dessa utskick tog så mycket längre tid förr, säger Ronny Svensson.

PRAKTISKT STÖD

Han menar att det finns praktiskt taget en specialfunktion för varje typ av uppgift som behöver lösas i kommunikationen med medlemmarna. Exempelvis i samband med ansökan till Grundläggande soldatutbildning för frivilliga (GU-F), där finns en funktion för den sökande att ladda upp en kopia på sin utbildningsplan och sitt utbildningsavtal.

Och under våren kommer systemet ha nya funktioner för digital hantering av ersättningar och arvoden i samband med kurs. Utbetalningar kommer därmed att kunna ske mycket snabbare framöver, tror Ronny Svensson.

FÖRENKLAR VARDAGEN

Kommunikationschef Kristoffer Bäckström, som arbetat på Försvarsutbildarna i tre år har deltagit i utvecklingen av tekniken och är entusiastisk när han förklarar hur mycket CRM förenklat försvarsutbildarvardagen. För en organisation med många förbund, vilka erbjuder så många kurser och medlemsaktiviteter, vilka förr bidrog till en ansenlig mängd byråkrati, så tycker han att CRM är perfekt som verktyg.

– Försvarsutbildarna måste vara en modern organisation, annars fångar vi inte upp de yngre som är vana sedan barnsben med att registrera det mesta via mobilen, säger Kristoffer Bäckström.

Från kursdeltagares horisont syns inte CRM-systemet, de loggar in på "Mina sidor" för att exempelvis se vilka kurser de gått, eller för att söka en kurs eller kontrollera om man har blivit antagen. Systemet bygger på att alla framtidens försvarsutbildare är mobiltelefon/dator-försedda.

– Det blir i princip ett måste för att ingå i totalförsvaret där det mesta kommer att vara automatiserat, säger Kristoffer Bäckström.

Inom ett år tror han att vi loggar in på Mina sidor via vårt personliga bank id, vilket ökar säkerheten ytterligare.

Kristoffer Bäckström menar att vardagen för kursadjutanterna blir så mycket enklare när de nu slipper samla in papper och kvitton. Också kontakten med andra frivilliga försvarsorganisationer blir lättare med exempelvis informationsutbytet om vem som gått på vilken kurs, liksom återrapportering till uppdragsgivare. Genom CRM kan de också lättare presentera statistik, hur många som sökte till en viss kurs och även hur många som var kvinnor eller män, samt ålder.

Bara glada röster?

– Nja, självklart har det funnits en del skepsis med i bilden. "Förr kunde jag..." "jag har alltid gjort så här..." Men vi är en organisation som verkar i nuet. Det visar vi även här. När vi väljer att inte stå kvar på perrongen när tågen susar förbi. Vi har åkt ifrån vår pappersfyllda miljö på vårt kansli mot en administrativt mycket enklare framtid, säger Kristoffer Bäckström.

TEXT: BEATA HANSSON

UAV KAN BIDRA TILL NYA FÖRMÅGOR

UAV:er (Unmanned Aerial Vehicles), eller drönare, blir allt vanligare. Mäklarnas perspektivbilder, uppföljning inom jord-och skogsbruk, hjälp vid eftersök men också för spaning och vapenverkan i militära sammanhang. Drönare innebär nya möjligheter.



Drönare har många användningsområden, också inom frivilligörelsen. Foto: Michael Kauer / Pixabay

UNDER MÅNGA ÅR förknippades begreppet med amerikanska robotattacker med fjärrstyrda stora Reaper-drönare, men på senare tid är det mest de små hobbydrönarna, ofta en så kallad quadcopter med fyra rotor, som syns i media. De har blivit vanliga, i affärsverksamhet såväl som för hobbyändamål. De sistnämnda ska alltid framföras inom synhåll och på mycket begränsad höjd över marken. Små drönare har dock vid många tillfällen "busflugits" så att flygplatser har fått stänga ner, vilket påskyndat de nya regler som nu införs.

Användningsmöjligheterna i totalförsvaret är stora och utvecklingen bedöms kunna komma att lösa många såväl kända som kommande förmågebehov.

VAD FINNS IDAG OCH I FRAMTIDEN?

Militärt har drönare använts sedan länge. Försvarmakten har flera UAV-system för informationsinhämtning och de används både nationellt och vid utlandsmissioner. Vanligast idag är Korpen, en flygplanliknande kameraförsedd UAV på ca 6 kg, som startas genom att den med handkraft kastas upp i luften. En större modell, Örnen, väger 170 kg, flyger på höjder upp till 5 000 m och startas med katapult. Dessa system opereras av armén (K3) och ger ett viktigt förmågetillskott.

För framtiden förväntas en avsevärt ökad användning av UAV. Internationellt användes så kallade kamikaze-drönare under hösten 2020 i kriget i Nagorno-Karabach, där sådana "drönarbomber" precisionsflögs rakt ner i stridsvagnar och ledningscentraler. En helt annan typ av UAV som nu används i flera NATO-länder är "nanodrönare" som Black Hornet, som med tre kameror, en vikt på endast 16 gram och med räckvidden 1,6 km blivit en del i soldatburens utrustning.

Mycket kraft läggs idag på att med hjälp av artificiell intelligens (AI) och nya kommunikationslänkar skapa system med svärmar av drönare. Dessa kan användas till spaning och inhämtning i en riskfylld miljö och reläa sin information till satelliter eller stridsflygplan. De kan också vara vapenbärande, så kallade UCAV (C för Combat) och sprida sin last över stora områden. En vision på fem-tio års sikt är att ett bemannat stridsflygplan bär med sig en svärm av små drönare som kan släppas från kapslar under vingarna. Det kan också vara flera större UAV som slår följe med stridsflygplanet. I båda fallen kan alla sedan agera tillsammans för att lösa en stridsuppgift.

Givetvis sker samtidigt en snabb utveckling av motmedel för att bekämpa drönare. Laser eller mikrovågor för störning/bländning av drönare och kraftigare laser för fysisk bekämpning. Mot stora drönare på hög höjd krävs luftvärns- eller jaktrobot.

Civilt är det tveklöst så att små, lätta och ganska billiga drönare har förändrat förutsättningarna för många yrkesgrupper. Den vanligaste nyttolasten är kameror. Fastighetsannonser kompletteras med läckra flygbilder. För jord- och skogsbruket innebär avspaning med drönare att man kan bedöma statusen på grödor, analysera skadedjursangrepp och upptäcka stormskador. Kraftledningarna kan inspekteras från ovan och det går att söka efter speciella objekt eller mönster. I kombination med införande av artificiell intelligens (AI), som kan läras att upptäcka avvikelser i mönster och varna vid förändringar, ger detta helt nya möjligheter.

En annan verksamhet där drönare kan vara avgörande är vid eftersökning i besvärlig terräng eller i kusttrakter. Självklart blir drönare en viktig resurs också vid naturkatastrofer och stora olyckor, för att förstå omfattningen. Polis och räddningstjänst har också i snabb takt börjat utrustas med drönare.

Utöver detta finns en mängd små drönare för ren hobbyflygning. För några tusenlappar får man en kameraförsedd drönare som kan styras från en mobiltelefon. För yrkesbruk räcker drygt tiotusen kronor till en precisionsflygande multikopter med högupplösta kameror, autopilot, hindervarning och gyrobaserad bildstabilisering.

NYA REGLER FÖR ATT FRAMFÖRA DRÖNARE

Sedan 2018 är det tillåtet att flyga drönare under 7 kg inom synhåll utan tillstånd och man får även fotografera, men man måste följa GDPR om personer syns på bilderna.

Vid årsskiftet infördes nya EU-gemensamma regler för drönarflygning och under de närmaste åren skärps dessa ytterligare. Vid all flygning med drönare måste det nu finnas en sk drönaroperatör. Den som sedan flyger drönaren kallas fjärrpilot. Operatören ansvarar för att flygningen genomförs på ett säkert sätt och att fjärrpiloten har rätt kompetens.

För att få flyga annat än små extremt lätta leksaksdrönare krävs att fjärrpiloten har ett giltigt behörighetsbevis. Beviset får man genom ett teoriprov. Transportstyrelsen ordnar kurser och utfärdar behörighetsbevis, det vanligaste kallas *Drönarkort*¹. Proven är teoretiska och genomförs via webben. För professionella behov med tyngre drönare finns en yrkeshögskoleutbildning².

För drönare under 25 kg krävs i övrigt inga tillstånd, så länge man flyger inom synhåll, max 120 meter över marken och inte över folksamlingar eller restriktionsområden.

Minidronare kan bl a användas för att skapa en aktuell lägesbild.
Foto: Ministry of Defence, Crown copyright 2017

Svärmar av drönare kan vara ett mycket effektivt och svårbekämpat stridsmedel. Foto: Andy Dean Photography / Shutterstock

ÄR UAV INTRESSANT FÖR FRIVILLIGRÖRELSEN?

Förutom vikten av att alla känner till begreppet UAV och det hot sådana kan utgöra mot den egna verksamheten, så finns det många uppgifter där en rätt anpassad UAV kan "göra skillnad" hos frivilligorganisationerna.

Exempel:

- Transport av medicin och förnödenheter till utsatta områden, nödstända eller där broar och vägar har förstörts.
- Eftersök i svår terräng, där spaning uppifrån kan upptäcka plagg, markeringar och andra tecken.
- Reläa radiosignaler i avskärmat terräng, eller "titta över krönet".
- Bevakning av skyddsvärda områden.

Vi kan konstatera att teknikutvecklingen går mycket snabbt och att obemannade farkoster kommer att bli allt vanligare i försvarssammanhang, liksom i samhället i övrigt.

TEXT: ÖVERSTE MATS OLOFSSON, tidigare Försvarsmaktens forskningschef



¹ www.transportstyrelsen.se/sv/luftfart/

² www.folkuniversitetet.se/vara-skolor/yh-utbildningar/



FRIVILLIGA FÖRSVARSGRUPPENS – VIKTIGA BUDBÄRARE I FOLKFÖRANKRINGSPROJEKT

Det är viktigt att så många som möjligt nås av budskapen i folkförankringsprojektet. Foto: kimson / Shutterstock

Vi kan inte ta vår demokrati, fred och frihet för given. Därför är Sverige på väg att bygga upp sitt totalförsvar igen. Samtidigt visar undersökningar att den allmänna kunskapen om Sveriges försvar och totalförsvaret är mycket låg. Försvarsmakten har nu inlett ett folkförankringsprojekt där de frivilliga försvarsorganisationerna kommer att spela en mycket viktig roll.

FÖRSVARSMAKTEN GENOMFÖR kontinuerligt mätningar på flera olika områden. I dessa har man kunnat se att kunskapen om försvaret av Sverige är mycket låg hos allmänheten.

– Det globala säkerhetsläget präglas av osäkerhet och instabilitet vilket gör att det är viktigt att människor har kunskap, förståelse och en helhetsbild när det gäller vikten av försvaret av Sverige. Vi behöver bygga ett robustare Sverige. I det ingår både militära och civila delar och där behöver alla i Sverige vara med och bidra på olika sätt, säger Karin Lorentzon, kommunikationsstrateg hos Försvarsmakten.

KUNSKAP OM TOTALFÖRSVARET

Syftet med folkförankringsprojektet är att skapa en förståelse för att Sverige behöver ett starkt militärt och civilt försvar, bidra med kunskap om varför det är så och därmed öka försvarsviljan. Strategin är att bygga på med kunskap inifrån och ut. Planen är därför att börja med Försvarsmaktens egna medarbetare och Hemvärnet för att sedan fortsätta med de frivilliga försvarsorganisationerna, reservofficerare, intresse-

organisationer, samarbetspartners och branschorganisationer innan det är dags för allmänheten.

– De 18 frivilliga försvarsorganisationerna är jätteviktiga i det här arbetet. Medlemmarna är redan upplysta och engagerade i försvaret, samtidigt som de är en länk till övriga samhället genom sina arbetsplatser och familjer. Därför har de en viktig roll som budbärare av den här större bilden till andra i sin omgivning, säger Karin Lorentzon.

FRIVILLIGA FÖRSVARSGRUPPENS ROLL

Försvarsmakten håller nu på att ta fram material i bild, text och film som varje organisation kommer att kunna använda och sprida vidare i sina egna kanaler. Redan nu kan man till exempel hitta filmserien *När kriget kommer* på Försvarsmaktens hemsida och utbildningsmaterialet *Rädd eller beredd* på Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) hemsida.

– Inom kort kommer vi också att lansera tre minutt långa filmer som avhandlar tre områden av intresse för oss alla – påverkansoperationer, Arktis och teknikens framfart, berättar Karin Lorentzon.

Erik Pousar är projektledare för Försvarsutbildarnas del i folkförankringsprojektet. Foto: Privat

Parallellt håller Försvarsutbildarna, som är huvudman för utbildningarna i totalförsvarsinformation, på att bygga ut möjligheterna att utbilda sig. I dagsläget finns dels en grundkurs för allmänintresserade, en fortsättningskurs för de som är intresserade av att arrangera totalförsvarsinformationsevent, samt en kurs för informatörer som ska informera nya medlemmar i sin egen frivilliga försvarsorganisation. Detta kommer nu att utökas med fler kurser, exakt hur, när och vilka spikas under våren.

– För att få vara en frivillig försvarsorganisation krävs att man genomför totalförsvarsinformation och inte bara för de egna medlemmarna. Det här är något vi alla måste ta på största allvar för att kunna nå ut till en bred allmänhet. Med sammanlagt 350 000 medlemmar har vi ju också en fantastisk grundplåt och möjlighet att göra det, säger Bengt Sandström, generalsekreterare för Försvarsutbildarna.

SOVA GOTT OM NATTEN

Folkförankringen handlar om bredd och att alla ska nås av budskapet att försvaret av Sverige är viktigt.

– Man kan se totalförsvaret som en kollektiv försäkring som vi alla är med och betalar för. Som indirekta delägare ligger det i vårt intresse att vara engagerade. Det handlar inte om att man ska oroa sig, utan tvärtom att vi med den satsning som görs ska kunna sova gott om natten. Och alla har något de kan bidra med, vare sig det handlar om att bli stridspilot, skriva en debattartikel, lära sig om krisberedskap, gå med i en frivillig försvarsorganisation eller diskutera de här frågorna med sina kollegor på kafferasten, säger Thommy Göransson, utbildningsledare för region Syd och ansvarig för projektet hos Försvarsutbildarna.

FÖRSVARSVILJA AVGÖRANDE

Sedan årsskiftet har Försvarsutbildarna anställt en projektledare som ska driva frågan, Erik Pousar som tidigare bland annat tjänstgjort som chef för Elfsborgsgruppen i Göteborg och på Försvarshögskolans centrum



för totalförsvaret. Under våren kommer han att arbeta med att ta fram underlag för de åtgärder som ska göras, inklusive nya och vidareutvecklade utbildningar och andra typer av riktade informationsflöden.

– Folkförankringen måste först och främst kopplas ihop med försvarsvilja, säger Erik Pousar.

TEXT: SARA BERGQVIST

LÄR DIG MER DIREKT GENOM ATT LÄSA/TITTA PÅ:

- Motståndskraft 2017, Inriktningen av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret 2021-2025. Pdf. På [regeringen.se](https://www.regeringen.se)
 - Värnkraft 2019, Inriktningen av säkerhetspolitiken och utformningen av det militära försvaret 2021-2025. Pdf. På [regeringen.se](https://www.regeringen.se)
 - När kriget kommer. Filmserie i fem delar på [forsvarsmakten.se](https://www.forsvarsmakten.se)
 - Rädd eller beredd. Filmserie och scenarioövning på [msb.se](https://www.msb.se)
-



Skärmdump från "När kriget kommer". Hämtad från www.forsvarsmakten.se/sv/om-forsvarsmakten/darfor-finns-forsvarsmakten/nar-kriget-kommer/



De nätbaserade kurserna är ett viktigt komplement till de med fysisk närvaro, men kan inte ersätta dessa. Foto: Armin Schreijäg / Pixabay

MEST PLUS MED NYA DIGITALA LÖSNINGAR

Det har gått ett drygt år sedan corona-pandemin ställde hela samhället på ända. Inom Försvarsutbildarna drabbades själva kärnverksamheten, för hur anordnar man utbildningar när man inte får träffas?

KURSERNA I TOTALFÖRSVARSPERSONALINFORMATION är vanligtvis tillfällen där deltagarna möts, får information, knyter kontakter och umgås. Så såg det ut fram tills Folkhälsomyndigheten gick ut med hårdare restriktioner förra året. Det blev omöjligt att samla människor till fysiska kurser. Veckokurserna flyttades framåt eller ställdes in medan grundkurserna blev digitala.

– Jag är faktiskt rätt imponerad av hur smidigt det ändå har gått, att vi lyckades ställa om så snabbt, säger Lars Holmqvist, reservofficer, föreläsare och instruktör inom området totalförsvar.

FLER DIGITALA KURSER ÄN PLANERAT

Den första nätkursen hölls i augusti och den blev fulltecknad direkt. Fler tillfällen än planerat fick läggas

in och det blev sammanlagt sex helgkurser innan året var slut.

Vad är lärdomarna? Lars Holmqvist säger att flexibiliteten är viktigast. Inga resor och ingen logistik när det gäller mat och boende för deltagarna. Men det finns minusposter också.

– Det är väldigt svårt med grupparbeten på nätet och vi förlorar hela den sociala biten. Man knyter inga nya kontakter på en digital kurs, säger han.

Ulf Hammarlund är utbildningschef och han berättar att Försvarsmakten under lång tid har uppmanat Försvarsutbildarna och de övriga frivilliga försvarsorganisationerna att använda mer digitala metoder men att det har varit lite trögt.

– I och med pandemin blev vi tvungna och det är bra. Många människor är pressade och har svårt att vara borta en hel helg. På det här sättet kan de också delta i kurserna.

DIGITALA FÖRELÄSNINGAR – EN NY LÖSNING

Alla som är involverade i de nya digitala föreläsningarna som startade i januari är överens: "Det här är det bästa vi har gjort, varför har vi inte gjort det tidigare?"

Idén kom strax före jul, när det stod klart att pandemin tvingar Sveriges befolkning till begränsningar i möten och samvaro även under 2021. Den första föreläsningen hölls den 20 januari.

– Den blev fulltecknad på två timmar. En fysisk föreläsning i en större stad kan locka betydligt färre deltagare, berättar Ulf Hammarlund.

Lars-Gunnar Olsson är utbildningsledare i Region Väst och den som formellt ansvarar för föreläsningarna.

– De som anmäler sig till de digitala föreläsningarna är framför allt medlemmar som vanligtvis inte är aktiva, de som inte vill eller kan delta i det ordinarie kursutbudet. Det handlar om en stor del av våra medlemmar och på det här viset får också de en möjlighet att lära sig nya saker och vara med i debatten, säger Lars-Gunnar Olsson.

De första föreläsningarna handlade om Totalförsvarsbeslutet 2021-2025, krisberedskap samt Sveriges försvarsdoktrin, och de har samlat mellan 80 och 150 deltagare varje gång. Framgången har gjort att digitala föreläsningar nu även ska provas för ungdomar med fyra provföreläsningarna om Försvarsmaktens utlandsstyrka, överlevnad, cybersoldater och mönstring.

Både Ulf Hammarlund och Lars-Gunnar Olsson tror att de digitala föreläsningarna kommer att finnas kvar även efter pandemin.

– Vi har ett folkbildningsuppdrag och det här är ett väldigt bra sätt att folkförankra totalförsvaret, säger Ulf Hammarlund.

DIGITALA ÅRSMÖTEN

Försvarsutbildarnas föreningar och förbund har sina årsmöten under februari och mars, i år bör de vara digitala och på distans. Hemvärnsbefälets Riksförbund (HBR) i Hallands årsmöte den 11 februari samlade drygt 10 medlemmar.

– Det är väl ungefär hälften mot hur många vi brukar vara, säger ordförande Lennart Bengtsson på telefon.

– Det kan ju handla om att människor känner sig osäkra på tekniken. Eller så har de helt enkelt inte lust, jag tror att många är väldigt missnöjda med tillvaron just nu, fortsätter han.

HBR Halland brukar i vanliga fall hålla sitt årsmöte i en lokal. Så blev det inte i år, men Lennart Bengtsson är ändå nöjd med årets stämma.

– Allt gick som det skulle och eftersom vi inte hade några val att förrätta så behövde vi inte ordna med handuppräkning.

För HBR Halland har det gångna året varit ett förlorat år, nästan helt utan verksamhet. Nu hoppas Lennart på en utbildning om lufthot och motåtgärder som genomförs i förbundets regi.

– Ännu så länge är allt väldigt osäkert men jag hoppas verkligen att vi ska få komma igång igen, säger han.

NYA RUTINER

Den grundläggande soldatutbildningen för frivilliga (GU-F) riktar sig i första hand till den som är rekryterad till en specialistbefattning i Hemvärnet och som inte har genomfört militär grundutbildning. Det är en tvåveckorsutbildning som innehåller bland annat sjukvård, vapentjänst, skyddstjänst och fälttjänst samt teoretiska pass.

Redan innan pandemin slog till hade utbildningen en inledande digital del i form av en teoretisk kurs och ett prov, enligt metoden NBL, nätbaserat lärande. Under pandemin utvecklades detta ytterligare. Åsa Halén är ansvarig för mentorseleverna inför GU-F.

– Under den del av året då verksamheten inte kunde genomföras helt som planerat kunde vi ändå fortsätta det teoretiska lärandet, tack vare det digitala mötesrummet. Där kunde våra blivande soldater diskutera relevanta frågor tillsammans med kursledningen. Det digitala mötesrummet kommer att användas parallellt med den fysiska kursverksamheten, även efter att tillvaron har återgått till det normala, säger Åsa Halén.

HAR TENIKEN FUNGERAT?

På det hela taget förvånande bra, vittnar alla intervjuade om.

– Vid en av de första helgkurserna i totalförsvarsinformation så använde vi Skype och då var det lite trassel, säger Lars Holmqvist.

Hela organisationen går nu successivt över till Microsoft Teams och det fungerar väldigt bra.

– Det händer ibland att något bildspel fastnar, men det är detaljer, säger Lars-Gunnar Olsson.

Alla intervjuade är överens om att den som föreläser behöver en "bisittare", en länk mellan deltagare och föreläsare som bevakar vad som händer på chatten och kan fånga upp frågor och reaktioner.

– Det är ju den enda möjligheten deltagarna har att kommunicera med mig som föreläsare, säger Lars Holmqvist.

– När jag står i samma rum som deltagarna så kan jag direkt fånga upp om någon är frågande eller kanske kritisk, utifrån deras kroppsspråk eller ansiktsuttryck, men på nätet blir chatten väldigt viktig, tillägger han.

Slutligen säger Ulf Hammarlund att Försvarsutbildarna som organisation har tagit ett enormt kliv framåt.

– På min avdelning hade vi till och med utmaningar när vi skulle anordna en telefonkonferens innan pandemin, säger Ulf Hammarlund.

TEXT: ANNA WIDERBERG

KINA – HOT ELLER SAMARBETSPARTNER?

Världen har väntat på att relationerna mellan USA och Kina ska förbättras. Kan bytet på presidentposten i USA leda till ett töväder som gör det möjligt för EU-länder att utveckla närmare samarbete med Kina?

RELATIONERNA MELLAN USA OCH KINA har blivit så dåliga att det inte kan uteslutas att en militär konfrontation kan utlösas av en möjlig skärmytsling i t ex Sydkinesiska havet. Där har Kina den 26 januari 2021 infört en lag, som auktoriserar skarp eldgivning mot fartyg eller flygplan, som inkräktar på områden som Kina hävdar som sina men som är i andra länders besittning. Det sker samma dag som USA kungör att man har ett hangarfartyg i området med uppdrag att hävda havens frihet.

Några dagar senare passerade en amerikansk jagare sundet mellan Taiwan och fastlands-Kina. En annan kränkte avsiktligt territorialvattengränsen kring en av de öar som Kina hävdar som sina i strid med den internationella havsrättskonventionen. Spänningshöjningen är sannolikt tillfällig, men på lång sikt bör man komma ihåg att USA nu markerar sin beslutsamhet att fortsätta sin militära närvaro i västra Stilla havet.

STRUKTURELL MOTSÄTTNING

Kina har satt upp som en nationell målsättning att "ta tillbaka" Taiwan, liksom alla områden som en gång har tillhört Kina och "orättmätigt" kommit att tillhöra andra länder, däribland stora områden i Indien, öarna i Sydkinesiska havet och de japanska Senkaku-öarna. USA:s militära närvaro ända in på den egna kusten ska inte heller tolereras. Kina lägger därför nu ned stora resurser på att utveckla sin militära förmåga.

USA och dess allierade håller långsamt på att förlora i politisk och militär styrka jämfört med Kina och Ryssland. Kinas starkare ekonomiska tillväxt och dess beslutsamhet att försvaga USA:s vilja att behålla sitt herravälde över Stilla havet är de främsta faktorerna bakom denna utveckling. Den tekniska utvecklingen av kärnvapen och missiler och USA:s vacklande förmåga att bekosta en fortsatt kapplöpning kan långsamt ge Kina

USA är fast beslutet att vidmakthålla sin styrkeposition i Stilla havetsregionen. Bilden visar det amerikanska hangarfartyget Theodore Roosevelt under bunkring från ett depåfartyg. Foto: US Navy photo by Petty Officer 3rd Class Jason Waite



och Ryssland ett övertag över USA och dess allierade. Ett oroande inslag i denna utveckling är införandet av hyper-soniska kärnvapenbärande glidarmissiler, som både Kina och Ryssland säger sig ha utvecklat och mot vilka USA varken har motmedel eller något eget liknande vapen.

GLOBALA DIMENSIONER

Motsättningarna spänner över hela fältet och vållar betydande skadeverkningar på världshandeln. De äventyrar hela den utveckling i riktning mot en global ekonomi med ömsesidigt beroende som har pågått sedan Kina anslöt sig till världshandelsorganisationen WTO år 2001. Då trodde omvärlden att Kina skulle utvecklas i demokratisk riktning och att detta skulle medföra en mera stabil och fredlig värld. Så blev inte fallet.

Motsättningarna mellan Kina och USA tenderar att dela upp världen i två teknologiska och handelspolitiska sfärer. Det blir svårt för andra länder att inte välja sida.

INDO-PACIFIC – ETT VIKTIGT INITIATIV

USA försöker på sin sida att samla Kinas grannländer i ett gemensamt motstånd mot Kinas ekonomiska och geografiska expansion och lanserade i juni 2019 ett så kallat Indo-Pacific-initiativ. Indien hade ända sedan 1961 försökt att driva en alliansfri politik mellan "Väst" och Kina, men övergav sin neutrala position, när kinesiska styrkor gick in i ett område i den indiska provinsen Ladakh i Himalaya-massivet i juni 2020. Indien med sin befolkning på nära 1,4 miljarder människor, sina kärnvapen, sin på senare år snabba ekonomiska tillväxt och sitt demokratiska samhällsskick har nu blivit en aktiv deltagare i Indo-Pacific-initiativet. Det har förändrat den strategiska bilden. Begreppet har fått en viss ny dragningskraft och en innebörd som symbol för att Syd- och Sydöstasien samt hela det västra Stillahavsområdet nu är utsatt för en dragkamp om inflytande mellan USA och Kina.

CIVILISATIONERNAS KAMP

EU-länderna har hittills undvikit att bli indragna i en gemensam front mot Kina. I och med att USA:s och Kinas ideologiska, militära och handelspolitiska kon-

kurrens får en global dimension är det dock på väg att hända ändå. Den civilisationernas kamp som börjar träda fram berör väsentliga områden av samhället. Det blir alltmera uppenbart att Kina och USA arbetar på att göra respektive ekonomier mera oberoende av varandra.

När detta skrivs enligt uppgift har den kinesiska nationella folkkongressen tagit om en ny femårsplan vid ett möte i mars. Kommunistpartiets centralkommitté har rekommenderat kongressen att Kina ska avskärma sin interna ekonomi och göra den mindre beroende av utlandet, men ändå fortsätta att delta i världshandeln och öka sitt globala inflytande. Man ska vidare omdefiniera sitt säkerhetsbegrepp och skapa en "säkerhetsbarriär" mot omvärlden samt påskynda en förstärkning av sitt försvar.

Den fjärde februari klargjorde president Biden USA:s nya utrikespolitik. Det var ett tal med starka ideologiska inslag. USA ska leda den demokratiska världen i en kamp mot växande auktoritära tendenser, där Kina är den allvarligaste motståndaren. En konferens med världens demokratier ska hållas för att mobilisera gemensamt motstånd.

FARLIG INBJUDAN

Det ekonomiska elementet i Kinas relationer med omvärlden har på sistone, i synnerhet i USA, uppfattats som ekonomisk krigföring genom att det kinesiska BRI-projektet (Belt and Road Initiative) syftar till att organisera hela den eurasiska kontinenten ekonomiskt och politiskt under kinesisk ledning och har tilldelats gigantiska resurser. Som en komplettering till BRI bedriver Kina en charmoffensiv mot EU, som inbjuds att utveckla handeln och ansluta sig till det Kina-ledda frihandelsområdet i Asien. Det rimmar dock illa med att Kina samtidigt bedriver en propagandakampanj mot demokratiska styrelseskick och framhåller sitt eget auktoritära system som en alternativ förebild. Det sätter en gräns för möjligheterna till ett närmare samarbete. USA:s krav på sammanhållning mellan världens demokratier gör samtidigt den gränsdragningen snävare.

TEXT: AMBASSADÖR INGOLF KIESOW



GÄVLEBORGSFÖRBUNDET SATSAR PÅ UNGDOMARNA

I Gävleborgsförbundet är det ungdomarna man prioriterar. Året framför oss kommer förhoppningsvis att innebära mer utbildningar och kurser än förra året.

INSTRUKTÖR FÖR UNGDOMARNA i förbundet sedan cirka två år tillbaka är 29-åriga Sara Kämpe. Hon älskar sin uppgift, att få se ungdomarna gå från blyga och lite rädda för att ta nya initiativ, till att öppna upp, börja ta för sig och utveckla sina ledaregenskaper, tycker hon är så roligt.

Hon är säker på att hon talar för så gott som alla ungdomarna i förbundet när hon säger att de ser fram mot senvåren eller tidig sommar när alla hoppas att i alla fall utomhusaktiviteterna kan komma igång på allvar igen.

– I början av 2020 hade vi våra två senaste övningar och de samlade många deltagare. Och det här året, utan några aktiviteter, har varit utmanande. Vi har skapat facebook-grupper för att kunna hålla kontakten, men det blir ju inte riktigt samma grej, säger Sara Kämpe.

LEDARSKAPsutbildningar Viktiga

Hon vill trycka på vikten av att ungdomarna kommer ut på sina ledarskaps-

utbildningar så fort det bara går för att bli mer själv-gående och kunna ta hand om de nya ungdomarna på baskurserna. Suget på att lära sig mer finns, det får hon höra hela tiden.

Mikael Pettersson, styrelseordförande i Försvars-utbildarna Gävleborg, berättar att läget är ansträngt i hela regionen på grund av pandemin. Han arbetar själv med säkerhet och beredskap vilket i dagsläget handlar om att vara ansvarig för dessa funktioner på två nya akutsjukhus.

– Hos Försvarsutbildarna händer inte mycket just nu. Vi som är aktiva jobbar hårt med andra pandemi-relaterade saker idag och har inte mycket ork över till frivillighet, suckar Mikael Pettersson.

I dagsläget planerar man för årsmötet som ska ske över nätet. Det förra som också var digitalt gjorde att det fick större uppslutning än vanligt.

– Här uppe är det långa sträckor för många att köra, det kanske tar emot att åka i flera timmar för ett års-möte, antar Mikael Pettersson.

Men vikten av att verkligen ses fysiskt är extra påtaglig vid rekrytering. Där finns det inga genvägar, menar han. Facebookeventen som skapas ger ofta bara ett snabbt nyhetens behag, tror Mikael Pettersson.

– Däremot försöker vi tipsa om de digitala kurser och nätbaserade föreläsningar som erbjuds från centralt håll. För det finns en hunger efter utbildningar, inte minst i dessa tider, säger Mikael Pettersson.

TEXT: BEATA HANSSON

Sara Kämpe hoppas att ledarskaps-utbildningen för ungdomar ska prioriteras. Foto: Privat

UTBILDNINGSUPPDRAG GÄVLEBORG

Ska i år genomföra:

- Grundläggande soldatutbildning för frivilliga, GU-F
- Military Day
- För din säkerhet!
- och sin lokala ungdomsverksamhet

Har även rekryteringsansvar för:

- Hemvärnssjukvårdare
- Fältkockar

Antal medlemmar: totalt 478, varav ungdom 97



SVEROF REKRYTERAR

Att det är viktigt med en ständig nyrekrytering av reservofficerare är ingen underdrift när Försvarsmakten växer.

Reservofficerarna är en nyckelresurs i krigsförbanden. Foto: Joel Thungren / Försvarsmakten

VAD GÖR ROLLEN som reservofficer attraktiv?

– Att utbildas till reservofficer var framförallt grundat i en känsla av att jag ville pröva något helt nytt, säger Sara Eklund som till vardags arbetar med it-utveckling i skolmiljö.

NYFIKENHET PÅ DET MILITÄRA

Saras nyfikenhet på det militära var väckt. Hon bestämde sig för att göra grundutbildningen. I Hemvärnet fick hon snabbt en befattning som plutonchef, en ledarroll som hon kände sig bekväm i. Hon tyckte om de utmaningar som inte fanns civilt. Reservofficersutbildningen kändes som en naturlig fortsättning.

– Att kunna motivera människor att göra obekväma saker är en utmaning jag gillar, säger Sara Eklund.

Det är svårt att se hur antalet yrkesofficerare ska räcka till för att både bemanna nya krigsförband och samtidigt delta i produktionen av dem.

Magnus Konradsson, ordförande i Sveriges reservofficerarförbund (SVEROF) menar att det är här reservofficerarna kommer in.

– Reservofficerare förstärker både krigs- och grundorganisationen. Antingen genom att tjänstgöra i sin krigsbefattning, med att utbilda värnpliktiga eller med andra uppgifter, främst i staber men även som specialistofficer, berättar Magnus Konradsson.

Han menar att det bästa med medlemskapet i Försvarsutbildarna är att SVEROF blir en del i frivilligrörelsen och att de kan erbjuda sina medlemmar att utveckla sig genom Försvarsutbildarna.

– Genom Försvarsutbildarna ges möjligheten att verka som instruktör/kurschef inom frivilligrörelsen eller att utveckla sig genom de kurser som finns.

Varje år tar mellan 40-60 kadetter reservofficers-examen. Ett stor antal av dem vill gärna komma ut och

tjänstgöra som instruktörer. Här har Försvarsutbildarna en unik möjlighet att knyta till sig unga kompetenta instruktörer i ett tidigt skede. Det tror jag skulle stärka Försvarsutbildarna på sikt säger Magnus Konradsson.

SVEROF 2.0

Aktuellt att tala om idag är SVEROF 2.0. I början av september slöt SVEROF och Försvarsmakten ett avtal om ett samarbete. Avtalet ska i första hand löpa i sex år. Målet är att kunna attrahera, rekrytera och utveckla ännu fler reservofficerare.

Det digitala verktyget är till för att skapa rekryterande aktiviteter och informera om dessa i olika kanaler. En plattform där reservofficeren, Försvarsmakten och det civila näringslivet kan mötas. Samverkansavtalet med Försvarsmakten handlar om information, utbildning, rekrytering och fysiskt stridsvärde. En undersökning bland reservofficerare ska ligga till grund för vilka aktiviteter och förmåner som ska attrahera dessa, både till Försvarsmakten och till SVEROF.

– Jag vill att en reservofficer ska vara lika attraktiv för Försvarsmakten som för sin civila arbetsgivare. Men framförallt ska individen tycka att det är kul och känna att Sveriges bästa även är mitt bästa. Det handlar om att ge dem känslan av att "hade jag inte gjort detta val, hade jag inte varit den jag är idag", säger Magnus Konradsson.

Att den civila kompetensen samspelar med den militära ser han som en självklarhet. Värdet av den dubbla kompetensen hos en reservofficer är oöverträffat. Han anser att på sikt bör reservofficerarna ta roller där deras civila kompetens används mer.

TEXT: BEATA HANSSON



SÅ JOBBAR FÄLTARTISTERNA MED REKRYTERING

Nästan alla nya fältartister blir rekryterade via "mun till mun-metoden" av personer som redan är medlemmar. Eftersom man måste ha två referenspersoner som redan är fältartister är det oftast den bästa vägen.

Fältartisterna har ett högt anseende och uppskattas överallt där de uppträder. Foto: Privat

HOS FÄLTARTISTERNA vilar huvudansvaret för rekryteringen på styrelsens medlemsutskott som bereder ansökningarna som kommer in.

– Ett vanligt år får vi kanske 20 nya medlemmar, men sedan pandemin startade har vi haft extremt få ansökningar. Vi märker hur mycket det betyder när vi är ute och jobbar. Om man är på turné och en eller flera visar sig vara med i Fältartisterna brukar de andra bli nyfikna. Men nu när vi inte träffas har det varit svårt för oss att rekrytera, säger förbundets ordförande Mia Nilö.

JOBBA UNDER PRESS

För att bli medlem i Fältartisterna måste man vara professionell artist, exempelvis sångare, musiker, komiker, trollkarl eller skådespelare. Man måste även vara svensk medborgare och får inte vara vapenvägrare. Ansökan görs genom att man skickar in CV, personligt brev och eventuellt klipp som visar när man uppträder. Dessutom krävs referenser från två befintliga fältartister.

– Den artistiska biten är sällan något problem bland de som söker in. Däremot kan det vara svårare att hitta två referenser som verkligen känner personen bra. Personligheten och de sociala bitarna är minst lika viktiga som de musikaliska och man måste kunna hantera pressade och jobbiga situationer, säger Fredrik Sommar som sitter med i medlemsutskottet.

BEHÖVER FLER GITARRISTER

Om personen uppfyller kraven läggs ansökan fram för styrelsen som godkänner den nya medlemmen. Därefter är det dags för grundutbildning, som är kravet för att få vara med på Fältartisternas uppdrag i Sverige och fortsättningsutbildning om man vill åka iväg på mission utomlands.

– Som det ser ut nu har vi ganska många sångerskor men brist på till exempel gitarrister och keyboardister. Så vi måste få in de instrument som saknas, eftersom

vi inte kan ha en kurs med 20 sångare och en gitarrist, säger Fredrik Sommar.

FRÅN IDOL TILL FÄLTARTIST

Två av de som nyligen rekryterats är sångerskan, musikalartisten och dansaren Anna Knutsson och 2015 års Idolvinnare Martin Almgren, som även spelar gitarr och piano.

– Jag har många kompisar som är fältartister och som berättat om sina missioner och hur de verkligen känt att de kunnat göra en insats. När man musicerar är ju målet alltid att på något sätt kunna bidra till människors välbefinnande och här blir det extra tydligt, säger Martin Almgren.

Just nu skriver han ny musik tillsammans med Nicklas Thelin som också är fältartist – nästa singel kommer i slutet av mars.

– Jag hoppas kunna gå grundutbildningen till fältartist i sommar. Det vore jätteroligt att få sätta igång och jag känner mig väldigt inspirerad, säger han.

DRÖM ATT HJÄLPA PÅ PLATS

Anna Knutsson gick grundutbildningen 2019 och nu väntar hon på att få göra fortsättningsutbildningen.

– Jag har alltid velat hjälpa till som volontär. När vänner berättade om Fältartisterna blev jag jätteintresserad och började läsa på deras bloggar och sedan sökte jag själv. Det hade varit en fantastisk dröm att få åka iväg med ett gäng och hjälpa till på plats.

Hon tycker att grundutbildningen vida överträffade hennes förväntningar.

– Här fick jag verkligen inblick i hur mycket Fältartisterna betyder och alla musiker på kursen var extremt bra. Det blev en ny hitlåt direkt när alla började jamma tillsammans första kvällen, säger Anna Knutsson.

TEXT: SARA BERGQVIST

VÄLPLANERADE REKRYTERINGSINSATSER I VÄSTERBOTTEN

Niklas Gustafsson är rekryteringsansvarig för Försvarsutbildarna i Västerbotten. Rollen innebär att han är ansvarig för planeringen och vilka event förbundet ska vara med på under året.

NIKLAS GUSTAFSSON TYCKER om att träffa människor och står gärna i montern och pratar när förbundet är med på olika rekryteringsevent.

– Jag gillar att fungera som dörröppnare och guida människor rätt, vare sig det handlar om våra egna utbildningar eller om man är intresserad av Hemvärnet eller någon av de andra frivilliga försvarsorganisationerna. Det är roligt att komma i kontakt med unga och höra hur de vill bidra till det militära och civila försvaret på olika sätt, säger han.

Förutom han själv är det ytterligare tre personer i styrelsen som sysslar med rekrytering, där var och en har ansvar för olika delar som sjukvård, ungdomar och CBRN.

SVERIGES STÖRSTA HEMVÄRNSBATALLJON

I Västerbotten finns Sveriges största hemvärnsbataljon. Det innebär att det finns ett stort behov av de olika specialistbefattningar som Försvarsutbildarna hjälper till att rekrytera och utbilda, till exempel sjukvårdare, fältkockar och CBRN-personal. Dessutom ligger både Totalförsvarets skyddscentrum, som är kunskapscentrum för CBRN och Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) avdelning för CBRN-skydd i Umeå. Utöver det finns ett CBRN-centrum vid Umeå universitet.

– De här tre arbetar tätt ihop och vi med dem, säger Niklas Gustafsson.

UNIVERSITETET – EN BRA REKRYTERINGSBAS

Under ett normalår brukar förbundet arrangera 4-5 rekryteringsevent. De flesta görs i samarbete med Försvarsmakten och de olika blåljusmyndigheterna, till exempel på torgen i Skellefteå och Umeå och i anslutning till universitetet.

– Universitetet är en intressant rekryteringsbas. För många unga som flyttar hit för att läsa blir det ett sätt att hitta vänner även utanför universitetet. Och när de väl kommit in i gemenskapen, främst i Hemvärnet, fortsätter de ofta att vara med på övningar även om de flyttar härifrån, säger Niklas.

En av utmaningarna i dagsläget är att rekryteringsprocessen ibland går för långsamt, så att de studerande inte hinner bli färdiga med sin specialistutbildning innan de är färdiga med sina universitetsstudier.

– Då tappar vi dem. Därför behöver vi bli bättre på att korta ledtiderna till att man är färdigutbildad. Det här gäller främst den militära sidan, för de civila avtalen går vanligtvis fortare, berättar Niklas.

ROLIG PROBLEMLÖSNING

Själv har han en lång karriär som reservofficer bakom sig och är fortfarande aktiv inom Hemvärnet, vilket är en fördel när han ska förklara vad de olika rollerna innebär under rekryteringsprocessen.



Från vän: Magnus Jansson och Niklas Gustafsson. Foto: Privat

En av de som han nyligen rekryterat till förbundet är säljaren Magnus Jansson.

– Jag gjorde lumpen för tio år sedan och längtade tillbaka. Först funderade jag på att byta bana helt till Försvarsmakten, men eftersom jag trivs så bra på jobbet blev det här en bra lösning. Och det kändes kul att välja en CBRN-inriktning som jag gjorde. Både för att det är vår specialitet här i Umeå och för att det innebär en hel del klurig problemlösning som tillför en extra dimension, säger Magnus Jansson.

TEXT: SARA BERGQVIST



Med hjälp av CRATE får deltagarna i övningar lära sig att känna igen de olika metoderna för angrepp, så att de inte låter sig luras. Foto: FOI

FORSKNING FÖR EN SÄKRARE VÄRLD

”Från policy till projektil.” Så beskriver generaldirektör Jens Mattsson det uppdrag som Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI¹, har. Det är en sådan enorm bredd att det är svårt att veta var man ska börja, men vi kastar oss in och träffar fyra olika forskare som får berätta om sina bidrag till totalförsvarets uppbyggnad.

I CYBERTRÄNINGSANLÄGGNINGEN CRATE i Linköping bygger Tommy Gustafsson och hans kollegor upp kopior av verkliga it-system och nätverk. På så vis kan tjänstemän på en myndighet komma dit och öva på en kopia av sitt eget it-system.

– Övningarna är upplagda som poängjakter där den som håller igång och skyddar sina system bäst vinner, säger Tommy Gustafsson.

TRÄNING FÖR SÄKERHET

FOI har arbetat med cybersäkerhet i över 20 år men det är de senaste fem åren som utvecklingen verkligen har tagit fart. En vanlig strategi, som används både av nationer, kriminella grupper och andra grupperingar, är att ta sig in i it-system utan att det märks.

– Det kan räcka att en anställd i en organisation luras att klicka på en länk i ett mail så är angriparen inne i systemet. Sedan, vid en väl vald tidpunkt, kan angriparen göra stor skada. Den som övar detta i CRATE kan till exempel drabbas av att elförsörjningen i ett område slås ut eller att alla trafikljus i en stad släcks, säger Tommy Gustafsson.

Huvudsyftet med CRATE är att öva, testa och utvärdera i ett slags ständigt pågående forskningsprojekt. De största uppdragsgivarna är Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och det är de som huvudsakligen övar där, både var och en för sig och tillsammans. De gemensamma övningarna är något som Tommy Gustafsson tror kommer att bli allt viktigare.

¹ Citatet från generaldirektör Jens Mattsson kommer från hans anförande på Folk och Försvars Rikskonferens 2021.

”Flaggorna” i tävlingsformen Capture The Flag är dolda eller krypterade textsträngar. För att hitta dem kan de tävlande behöva ta sig förbi olika former av it-skydd. Foto: FOI

Den nya mätstationen som Anders Ringbom installerar är i storlek ungefär som en större tvättmaskin, och den suger in luftprover för att mäta gasen xenon. Foto: FOI

FOI forskar kring säkerhet på alla samhällsnivåer – nationellt, regionalt och lokalt. FOI:s kunskap är dessutom efterfrågad internationellt och FOI leder flera EU-projekt. Foto: FOI

– I länder som har utsatts för större angrepp har det visat sig att personliga kontakter mellan olika verksamheter och organisationer har varit till stor hjälp, kommenterar Tommy Gustafsson.

MÅNGA VILLE TÄVLA I CYBERSÄKERHET

När FOI bjöd in till tävling i cybersäkerhet räknade de med runt 50 deltagare. När startskottet gick tävlade 450 personer i 152 lag. Tävlingsformen heter Capture The Flag, CTF, och går ut på att de tävlande på tid ska leta upp och redovisa ett antal kluriga ”flaggor” som kan vara gömda till exempel i texten på en hemsida eller inuti en digital tjänst. De tävlande var allt från högstadieungdomar till personer som arbetar professionellt med cybersäkerhet.

På grund av pandemin fick tävlingen ske över internet och deltagarna tävlade mot varandra via cyberanläggningen CRATE som står för Cyber Range And Training Environment. Erfarenheterna blev så bra att Tommy Gustafsson räknar med att bjuda in till en liknande tävling även i år, och på sikt hoppas han att det ska finnas en nationell CTF-liga som gör upp om mästartiteln i flera tävlingar per år.

– Vi såg att CTF är en bra metod som väcker intresse hos ungdomar och att vår anläggning CRATE fungerar väldigt bra för tävlingsformatet, säger Tommy Gustafsson.

Finns det några genier bland deltagarna som kan bli framtidens cybersäkerhetsexperten?

– Ännu så länge har vi inte rekryterat någon baserat på resultatet i tävlingen. Men det var ett gymnasielag som vann och den som kan skriva det i sitt CV blir givetvis intressant för en framtida arbetsgivare säger Tommy Gustafsson.

”GLÖM PANDEMIN”

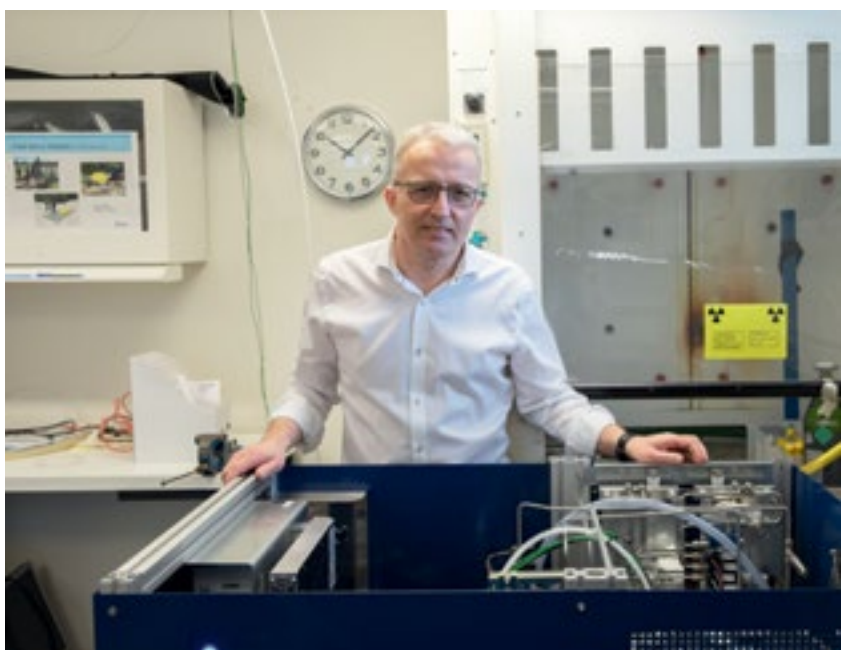
Uppmaningen kommer från Pär Eriksson i antologin Perspektiv på pandemin, som FOI släppte mitt under coronaåret 2020.

– Nästa kris som drabbar oss kommer att se annorlunda ut, därför är det viktigt att vi inte planerar för den senaste krisen, säger han.

Pär Erikssons huvudpoäng är att man visserligen ska lära från pandemin men att om man låter lärdomar från coronakrisen styra planeringen i detalj så finns det en risk att vi klarar nästa kris sämre.

– Vi kommer nog att få en period efter pandemin när krisberedskap ligger högt på agendan. I många verksamheter har krisberedskap annars varit lite av ett sidespår, säger Pär Eriksson.

Pär Eriksson skriver att pandemin har satt blytbelysning på svagheter i den svenska krisberedskapen och visat att när stora delar av samhället drabbas av en



kris samtidigt så får verksamheter som redan i normal-läget har brister, eller saknar marginaler, snabbt stora svårigheter. Men pandemin har även visat på förmågan att anpassa sig, till exempel när man dubblade antalet IVA-platser.

Antologin är ett inspel från FOI, vad hoppas Pär Eriksson att hans bidrag ska leda till?

– Att man tänker efter! När vaccinet har gjort sitt och krisen är över, då kommer krisen efter krisen som också ska hanteras. Sorg, berg med försummade arbetsuppgifter och nedsliten personal. Det kanske också blir en förtroendekris för myndigheter och beslutsfattare, säger Pär Eriksson.

– Samtidigt ska arbetet med att bygga upp total-försvaret fortsätta och krisberedskapen ska lära av pandemin. Det blir då viktigt att tänka efter, att inte bygga en krisberedskap anpassad för pandemier utan en krisberedskap som klarar ett brett spektrum av kriser, avslutar han.

DEMOKRATISK SÄKERHET

När hoten mot landets frihet och säkerhet ökar och kommer från olika håll kan människor bli rädda och undra om de kan lita på samhället. Ett av FOI:s många forskningsprojekt handlar därför om demokratisk säkerhet.

När enheten för asymmetriska hot sammanställde sina olika uppdrag visade det sig att de problem som de arbetade med i olika projekt ofta hängde samman. Problem som till exempel utländsk informations-påverkan, våldsbejakande extremism, hedersvåld och konspirationsteorier.

– Det finns en tradition av att behandla varje typ av hot för sig, både i forskningen och när det gäller samhällets åtgärder, säger Anders Strindberg som är förste forskare på enheten.

– Men det kan ju faktiskt vara så att exempelvis inhemska, våldsbejakande extremister triggas av falska nyheter tillverkade av utländsk underrättelsetjänst för att skapa opinion i det svenska samhället, och då behöver man titta på helhetsbilden, fortsätter han.

Forskningsrapporten Demokratisk säkerhet argu-menterar för att man bör se alla fientliga hot mot de demokratiska fri- och rättigheterna och mot rättsstatens principer och funktioner som ett sammanhängande problemområde.

– Det innebär att när man sätter in åtgärder mot en specifik grupp så måste man förstå vilka de är och hur de ser på sig själva men också hur de hänger ihop med andra grupperingar eller utmaningar. Det tar ofta emot att ta antagonisters perspektiv på allvar, men det har gång på gång visat sig vara mycket viktigt, säger Anders Strindberg.

Som exempel nämner han Göteborgskravallerna 2001.

– Polismyndigheten lärde sig av kravallerna genom att använda kunskaper från sociologisk forskning, och är idag mycket bättre på att förstå dynamiken i folk-samlingar och hur den påverkar enskilda människor, säger Anders Strindberg.

Anders Strindberg säger att om människor upplever att den samhälleliga tryggheten har stora hål skapade

av till exempel ökad brottslighet eller orättvisor så är de mer benägna att söka efter enkla lösningar, kanske i form av konspirationsteorier eller våldsbejakande nätverk.

– Det är helt enkelt så att hur tät samhällsväven är påverkar hur människor uppför sig, avslutar Anders Strindberg.

PÅGÅR DET KÄRNVAPENPROV I VÄRLDEN?

Ett säkert sätt att ta reda på det är att mäta den radio-aktiva gasen xenon i luften. Xenon frigörs när en kärn-vapenladdning sprängs under jord. Tack vare Anders Ringbom och hans kollegor på FOI kommer mätning-arna i framtiden att bli mer träffsäkra när det gäller var kärnvapenprovet gjordes.

När tidningen Försvarsutbildaren får kontakt med Anders Ringbom befinner han sig i Umeå för att installera nummer två av sammanlagt fem nya mät-stationer i Sverige.

De övriga fyra stationerna kommer att stå i Hagfors, Ljungbyhed, Visby och Kiruna och på så vis täcka in hela Sverige. Att mäta xenon är inget nytt. Mätningssystemet SAUNA började användas internationellt år 2000 och även det är utvecklat på FOI. Men de äldre mätstationerna är stora, ungefär som en container, och väldigt dyra. De står därför glest och riskerar att missa ett eventuellt xenonmoln.

Anders Ringbom och hans kollegor har kommit fram till att fem mindre stationer som placeras över en större yta ger bättre mätförmåga än den äldre sortens mätstation.

– Eftersom vi får fler mätpunkter så får vi mer data att analysera. Vi kommer också att bli bättre på att avgöra varifrån gasen kommer och i och med det lokalisera var en provsprängning har gjorts, säger Anders Ringbom.

Nu ska systemet testas under ett år och utvärderas. I framtiden hoppas Anders Ringbom på samarbete utanför Sveriges gränser.

– Trots nedrustning har kärnvapen hela tiden funnits kvar och vi får inte glömma bort dem. Men det är viktigt att vi arbetar med objektiva fakta. Vi behöver kunna mäta och verifiera för att vara säkra på att något har hänt, säger Anders Ringbom.

TEXT: ANNA WIDERBERG

FOI

FOI har 1 000 anställda varav 800 är forskare.

Budgeten är 1,3 miljarder kronor.

Största uppdragsgivare är Försvarsmakten, Försvarets materielverk, Regeringskansliet och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB

FOI publicerar ett stort antal rapporter och nyheter via sin webbplats foi.se och har även en podd som heter Rapporterat.



KRÖNIKAN

Patrik Oksanen. Foto: Henrik Sundbom

MINDRE PRAT OCH MER VERKSTAD KRÄVS

DET ÄR NÅGOT med svensk tröghet som skulle vara charmerande om den faktiskt inte var farlig. Någonstans tar det stopp mellan insikt och att omsätta den med kraft till handling.

Ta bara exemplet att Försvarsberedning 2007 kom med en omvärldsanalys där Rysslandkapitlet inleddes med:

"Den ryska politiska ledningen vill dock gärna se Ryssland som en stormakt. Med utgångspunkt i detta eftersträvar regimen att Ryssland ska stärka sitt ekonomiska och politiska inflytande, såväl globalt som i sitt närområde." Rysk påverkan beskrevs som reellt med "påtryckningar mot grannländer, främst de som tidigare hörde till Sovjetunionen, är dock ett faktum som inger oro."

Vidare konstaterade Försvarsberedningen då, att Rysslands relation till grannländerna är ett "lackmustest" för vilken väg Ryssland väljer.

Problemet är bara att lackmustestet redan 2007 borde ha visat vilken väg som Ryssland valt. Rapporten lämnades till regeringen i december det året. Då hade redan Bronssoldatkonflikten utspelat sig i Estland. Orkestrerade protester mot förflyttningen av ett omstritt sovjetisk okupationsmonument följdes av cyberattacker mot Estlands riksdag, banker, ministerier och mediehus. Dessförinnan hade Putin i sitt beryktade tal i München skickat budskapet till väst att gå Ryssland till mötes eller ta konsekvenserna.

Året efter gick Ryssland in i Georgien. Det hade föregåtts av att eskalera konflikten kring utbrytarregioner.

2014 gick Ryssland till angrepp mot Ukraina och annekterade olagligt Krim. Kriget i östra delen av Ukraina pågår alltså alltjämt.

2016 hackade Ryssland Demokraternas e-post och påverkade den amerikanska valrörelsen. 2018 använde Ryssland kemiskt stridsmedel i ett Nato- och EU-land när den ryska militära underrättelsetjänsten, GRU, försökte förgifta far och dotter Skripal i Salisbury.

2020 pekade Norge ut Ryssland för ett omfattande cyberangrepp mot Stortinget, liknande attacker har genomförts tidigare mot bland annat den tyska Förbundsdagen.

Uppräkningen är långt ifrån fullständig, men visst borde rätt mycket ha gett utslag på lackmustestet.

Så här tretton år efter Georgien och sju år efter Krim borde det ha hänt betydligt mer i Sverige. Det militära försvaret fortsätter i förhållande till rysk förmåga att halka efter, "historiska satsningar" till trots. Den civila delen av totalförsvaret väntar på både utredningsresultat och att det ska tillsättas nya utredningar. Svensk kris- hanteringsförmåga har under coronapandemin uppvisat stora brister. Därtill har svensk säkerhetspolitik hamnat i spagat när formuleringen om "militär alliansfrihet" inte längre har stöd av en riksdagsmajoritet. Samtidigt finns ingen majoritet för medlemskap i någon militärallians, vare sig med Nato eller Finland.

Att komma tillrätta med allt det här kommer att göra ont, det kommer att bli dyrt och utmanar dessutom många andra intressen. Det är hög tid att lägga trögheten åt sidan och agera snabbare.

TEXT: PATRIK OKSANEN

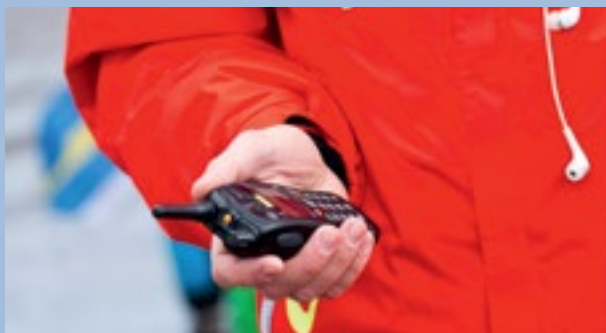
Svenska specialförband på plats i Mali

HUVUDDelen av det svenska bidraget till den multinationella specialförbandsstyrkan Task Force Takuba är nu på plats i Mali.

– Den primära uppgiften för våra svenska specialförband är att agera som snabbinsatsstyrka när något händer. I övrigt är vårt fokus att assistera, ge råd och följa med de maliska säkerhetsstyrkorna, säger brigadgeneral Anders Löfberg, chef för specialförbandsledningen i en nyhet publicerad på Försvarmaktens hemsida.



Fältuniform 90 Tropik Beige är Försvarmaktens uniform för tjänst i ökenliknande klimat och är den uniform som de svenska förbanden i bland annat Mali använder. Foto: Marcus Nilsson / Försvarmakten



Raket G 2 ger ett säkrare samband. Foto: MSB bildbank / Creative Commons

MSB redovisar uppdrag om Rakel Generation 2

MYNDIGHETEN för samhällsskydd och beredskap (MSB) har haft i uppdrag att lämna förslag på ett nytt kommunikationssystem för samhällsviktiga aktörer. Detta utifrån en lösning mellan befintlig statlig infrastruktur och samarbete med kommersiella mobilnätoperatörer.

Uppdraget är en del av arbetet för att utveckla och etablera det så kallade Rakel

Generation 2 (Raket G2). Med Raket G2 ska användarna kunna utnyttja de möjligheter som teknikutvecklingen ger på ett robust och säkert sätt. Det handlar till exempel om att överföra patientdata från ambulanser till akutsjukhus. MSB har nu redovisat sitt uppdrag för inrikesminister Mikael Damberg enligt ett pressmeddelande från regeringen.

Översyn av systemet för att varna allmänheten i fred och krig

JUSTITIEDEPARTEMENTET har i dag fattat beslut om att tillsätta en utredning som ska se över varnings- och informationssystemet VMA, viktigt meddelande till allmänheten enligt ett pressmeddelande från Regeringskansliet. Syftet är ett mer sammanhållet regelverk som är säkert och tillämpbart i både fred och krig.

Viktigt meddelande till allmänheten, det så kallade VMA-systemet, används

vid allvarliga händelser och störningar i viktiga samhällsfunktioner, exempelvis terrorangrepp, större bränder och kärnkraftsolyckor.

VMA-systemet regleras i dagsläget av flera författningar och överenskommelser, samtidigt som vissa delar är oreglerade. Det har påpekats att avsaknaden av ett klart och sammanhållet regelverk har bidragit till osäkerhet hos såväl systemets aktörer som hos allmänheten.

Pansarstrid i vintermiljö

MÅNDAGEN DEN 8 FEBRUARI avslutades vinterns andra bataljonsövning vid Norrbottens pansarbataljon. Bataljonschefen, överstelöjtnant Markus Kernell redogör kortfattat kring övningens mål och delmoment i en nyhet på myndighetens hemsida.

– Övningen har gått över förväntan. Nu har vi kopplat ihop bataljonens olika funktioner till en helhet och rekryterna har fått uppleva hur allt

hänger ihop. Vidare under måndagskvällen tog stridsvagnskompaniet sitt anfalls-mål och genomförde därefter försvar av tagen terräng. Med understöd av trosskompaniet genomfördes även tankning- och laddningsomgång, TOLO, bakom stridsställning. Det blev stridsförläggning under natten, vilket innebär att besättningarna sover i sina vagnar, säger Markus Kernell.



Vinterförmåga är betydelsefullt för våra nordliga mekaniserade förband. Foto: Jimmy Croona / Försvarmakten

16 miljoner besök på Krisinformation.se under 2020

FÖR DEN SOM VILL ta del av bekräftad information från myndigheter är Krisinformation.se en viktig webbplats. Under 2020 kunde webbplatsen notera hela 16 miljoner besök – det kan jämföras med 2019 då sajten hade knappt 700 000 besök.

– Det är bra att så många använder sajten för att ta del av bekräftad information från myndigheterna, det betyder att många verkligen vill göra rätt, säger Camilla Hedquist, tillförordnad enhetschef via ett uttalande på Krisinformation.se.

Scenarioanalys för ett oljeutsläpp till sjöss

FOI HAR PÅ uppdrag av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) genomfört en scenarioanalys för ett oljeutsläpp till sjöss. MSB uppger via sin hemsida att syftet med analysen är att använda den i risk- och sårbarhetsreducerande arbete för de aktörer som skulle kunna drabbas av eller behöver hantera konsekvenserna av ett oljeutsläpp.

Sverige har en lång kuststräcka och fartygstrafiken på Östersjön är tät. Området är särskilt intressant att göra en nationell scenarioanalys

för då det finns möjlig konsekvensspridning över både läns- och landsgränser och då miljökonsekvenser hamnar i fokus.



Oljeskadeskydd. Foto: MSB Bildbank / Creative Commons

Ökat antal rapporterade it-incidenter från leverantörer av samhällsviktiga tjänster

MYNDIGHETEN FÖR samhällsskydd och beredskap (MSB) uppger i ett pressmeddelande att de har mottagit åttioåtta incidentrapporter från leverantörer av samhällsviktiga tjänster som inträffade under 2020. En sammanställning visar att incidenter, som bedöms ha ursprung i en antagonistisk handling, utgör en mycket liten del av den totala rapporteringen. Istället är det oftast

systemfel och i en del fall handhavandefel som uppges ha orsakat incidenterna.

Incidentrapporteringen till MSB är en viktig del i arbetet med att minska konsekvenserna av it-relaterade störningar i samhällsviktiga och digitala tjänster (NIS). NIS-leverantörernas incidentrapportering ger en lägesbild som kan användas för att lära av incidenter, förebygga risker och stärka hanteringsförmågan.



MSB. Foto: MSB bildbank / Creative Commons

Försvarmakten bistår Polismyndigheten med gränsövervakning

POLISMYNDIGHETEN uppger via sin hemsida att de har begärt stöd av Försvarmakten för att upprätthålla regeringens tillfälliga inreseförbud och övervaka gränsen mot Norge. Det gäller i första hand åtta utpekade vägar i Värmland

och Dalarna, men det kan utökas om trafikflödet förändras.

Försvarmakten tillmötesgick begäran från Polismyndigheten avseende stöd vid gränsövervakning i Värmlands och Dalarnas län.



Gränsövervakning av Hemvärnet Dalarna vid riksgränsen mellan Sverige och Norge i Grövelsjön för att förhindra smittspridning av covid-19. Foto: Emy Åklundh / Försvarmakten

Hot och risker inom post och telekommunikationer analyserade

LÅNGVARIGA strömavbrott och tillgänglighetsattacker är de största riskerna mot elektroniska kommunikationer. Det visar Post- och telestyrelsens (PTS) risk- och sårbarhetsanalys kring myndighetens ansvarsområden och sammanfattas i en nyhet på myndighetens hemsida. Inom postområdet är bristfällig reservkraftförsörjning en sårbarhet. Elektronisk kommunikation är en förutsättning för att samhället ska fungera, inte minst vid allvarliga samhälls-

påfrestningar vilket den pågående covid-19-pandemin tydligt visar.

Myndigheten bedömer att långvariga nationella elavbrott och tillgänglighetsattacker samtidigt mot flera operatörer bedöms utgöra de största riskerna. Dessutom kan fel och brister i hantering av operatörers infrastruktur, i programvara och hårdvara samt avbrott i forbindelser fortfarande leda till skadekonsekvenser men riskerna för dessa bedöms vara låga.

Kontinuitetshantering är en förutsättning för ett väl fungerande krishanteringsarbete

VÅRT SAMHÄLLE ÄR beroende av el och en trygg elförsörjning är en förutsättning för att Sverige inte ska stanna. Basen för att säkerställa en robust elförsörjning bygger på ett systematiskt kontinuitetshanterings- och säkerhetsarbete. Svenska kraftnät (SVK) är Sveriges elberedskapsmyndighet och redogör för arbetet via en

nyhet publicerad på myndighetens hemsida. Uppdraget innebär att verka för att den svenska elförsörjningen har beredskap för extraordinära händelser såsom terror och jordbävningar eller vid höjd beredskap och krig. Enkelt uttryckt handlar det om den typ av störningar som ligger utanför de enskilda elföretagens eget ansvar.

Sverige och Finland stärker krisberedskap, civilt försvar och räddningstjänst genom fördjupat samarbete

SVERIGE OCH FINLAND intensifierar samarbetet och informationsutbytet i frågor som gäller krisberedskap, civilt försvar och räddningstjänst. Den 10 februari undertecknade inrikesministrarna Maria Ohisalo och Mikael Damberg en avsiktsförklaring mellan Finland och Sverige om fördjupat samarbete enligt ett pressmeddelande från Regeringskansliet.

– Sverige och Finland är sedan länge nära samarbets-

partners, vilket skapar en stark grund för ett fördjupat samarbete. Våra gemensamma säkerhetsutmaningar är till exempel det förändrade säkerhetspolitiska läget i vårt närområde, klimatförändringarna och sårbarheterna i samhället med ömsesidiga beroendeförhållanden. Vårt gemensamma mål är att samarbetet mellan våra länder inom områdena krisberedskap, civilt försvar och räddningstjänst ska stärkas ytterligare så att vi gemensamt kan möta den komplexa hotbild vi står inför, säger ministrarna Maria Ohisalo och Mikael Damberg.



Samarbetet mellan Sverige och Finland utvidgas även att omfatta krisberedskap, civilt försvar och räddningstjänst. Foto: Kotivalo / Wikimedia Commons

REGION SYD

Aktivitet	Datum	Plats	Arrangerande förbund
Försvarsmedicin – grundkurs 1	24 april - 3 maj	Höllviksnäs	Sjukvårdsförbundet
Studiebesök – Militärmuseum	27 april	Ystad	Skåne
CBRN – civil introduktionskurs	15-16 maj	Höllviksnäs	CBRN-förbundet
Ungdom – tema armé	14-18 juni	Eksjö	Norra Småland
Instruktörskurs – tillämpning ungdom	16-24 juni	Höllviksnäs	Skåne
Ungdomsskola – vår	18-24 juni	Höllviksnäs	Skåne
Ungdom – tema sommar	18-24 juni	Höllviksnäs	Skåne
Instruktör – CBRN	28 juni - 10 juli	Höllviksnäs	CBRN-förbundet

REGION VÄST

Aktivitet	Datum	Plats	Arrangerande förbund
Fältskjutning 22 long	26 april		Bohuslän-Dal
Försvarsinformation	26 april	Åmål	Bohuslän-Dal
Instruktör – skyddsvakt	29 april - 2 maj	Tylebäck Kursgård	Militärpolisförbundet
Vapentjänst (ungdom)	30 april - 2 maj		Bohuslän-Dal
Krisberedskap – grunder	1-2 maj	Tylebäck Kursgård	Göteborg
Vårfälttävlan	2 maj	Kville	Bohuslän-Dal
Uppbyggnaden av det nya totalförsvaret	7-8 maj	Tylebäck Kursgård	Halland
Totalförsvarsdag	8 maj	Uddevalla	Bohuslän-Dal
Vårfälttävlan	11 maj	Kville	Bohuslän-Dal
5-kamp	11 maj	Vänersborg	Bohuslän-Dal
Känsödagen	13 maj	Känsö	Göteborg
Studieresa – Maritiman	14 maj	Göteborg	Bohuslän-Dal
Soldatprov	15 maj	Uddevalla	Bohuslän-Dal
Utbildningstillfälle (ungdom)	15 maj	Uddevalla	Bohuslän-Dal
Våravslutning	5 juni	Åmål	Bohuslän-Dal
Grundläggande soldatutbildning för frivilliga	5-18 juni	Göteborg	Göteborg
Grundläggande soldatutbildning för frivilliga	5-18 juni	Såtenäs	Bohuslän-Dal
Kurschefskurs – civil	10-13 juni	Tylebäck Kursgård	Försvarsutbildarna
Instruktör – krisberedskap	10-13 juni	Tylebäck Kursgård	Försvarsutbildarna
Introduktion nya medlemmar	15 juni	Kviberg	Göteborg
För din säkerhet!	17 juni	Kviberg	Göteborg
Språkkurs för militärtolkar	27 juni - 2 juli	Tylebäck Kursgård	Militärtolkarna
Ungdom – tema språk	27 juni - 2 juli	Tylebäck Kursgård	Militärtolkarna
Ungdom - tema teknik	28 juni - 2 juli	Halmstad	Halland
Försvarsmedicin – gruppchef grundkurs	29 juni - 8 juli	Tylebäck Kursgård	Sjukvårdsförbundet
Försvarsmedicin – grundkurs 2	29 juni - 8 juli	Tylebäck Kursgård	Sjukvårdsförbundet

REGION MITT

Aktivitet	Datum	Plats	Arrangerande förbund
Ungdomsövning	23-25 april	Väddö Kursgård	Luftvärnsförbundet
Samverkan och ledning	7-9 maj	Väddö Kursgård	Försvarsutbildarna
Försvarsmedicin – grundkurs 1	20-29 maj	Fårö Kursgård	Sjukvårdsförbundet
Informatör – introduktionsutbildning för nya medlemmar	21-23 maj	Väddö Kursgård	Stockholm och Södermanland
Ungdomsövning	21-23 maj	Väddö Kursgård	Luftvärnsförbundet
Försvarsinformation och fanrepresentation	6 juni	Stockholm	Luftvärnsförbundet
Military Weekend	18-20 juni	Strängnäs	Stockholm och Södermanland
Military Weekend – ungdom	18-20 juni	Fårö Kursgård	Gotland

REGION NORR

Aktivitet	Datum	Plats	Arrangerande förbund
Vintertjänst – fördjupning	24-29 april	Camp Ånn	Jämtland
Vintertjänst – grunder	24-29 april	Camp Ånn	Jämtland
Grundläggande soldatutbildning för frivilliga	8-21 maj	Boden	Norrbottnen
Skogsbrandsbekämpning – grundkurs	21-23 maj	Camp Ånn	CBRN-förbundet
Military Weekend – ungdom	4-6 juni	Kalix	Norrbottnen
Military Day	19 juni	Boden	Norrbottnen
Ungdom – tema armé	20-24 juni	Boden	Norrbottnen
Kombattantutbildning för HRC	29 juni - 1 juli	Boden	Norrbottnen

NÄTBASERADE FÖRELÄSNINGAR

Aktivitet	Datum	Arrangerande förbund
Marininfanteriet i Baltijsk	22 april	Försvarsutbildarna
Civilt försvar	29 april	Försvarsutbildarna
Grundläggande soldatutbildning för frivilliga	20 maj	Försvarsutbildarna
Luftlandsättningsdivisionen i Pskov	3 juni	Försvarsutbildarna

Välkomna att söka bidrag för åtgärder som bidrar till stärkandet av Sveriges försvar och fredsbevarande åtgärder.

Berättigade att söka är frivilliga försvarsorganisationer och organisationer som verkar för stöd till samhälle och individer.

Ansökningar kan göras under två perioder per år:
1 april – 1 september och 1 oktober – 1 mars

För ansökningsformulär och mer information, se hemsidan.



www.kallvikenstiftelsen.se



POSTTIDNING

B

REKRYTERINGSUTMANING

Ta som ett av dina mål att rekrytera en ny medlem! Har du en släkting, vän eller bekant som du tror kan bli en av oss? Prata med den personen. Han eller hon kan vara en blivande medlem.

Din hjälp behövs för att öka mångfalden! Ung, äldre, kvinna eller man, alla behövs! Det gäller styrelsemedlemmar, funktionärer, instruktörer, de som vill ha ett avtal civilt eller militärt eller har ett intresse av att "bara" vara stödmedlem.

Det förbund som har den största %-ökningen av medlemmar under perioden 1 juni – 1 september belönas med 3 000 kr, de med flest nya kvinnor får 2 000 kr och de med flest nya ungdomar får 1 000 kr. Pengarna tillfaller förbundet och ska nyttjas för medlemmarnas bästa.

Gör en insats så att vi kan nå överstyrelsens mål – 30 000 medlemmar.



foto: Jörgen Fagerström

**Anmäl ändrad
adress!**

Har du flyttat eller ska du byta adress? Se till att du får ditt nummer av Forsvarsutbildarna utan avbrott! Gå in på www.forsvarsutbildarna.se – leta upp "Mina sidor" och gör dina ändringar direkt på hemsidan.

